

Velja po pošti:
za celo leto naprej .. K 30.—
za en mesec .. " 2.50
za Nemčijo celoletno .. " 34.—
za ostalo inozemstvo .. " 40.—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej .. K 28.—
za en mesec .. " 2.30
V upravi prejemam mesečno .. 2.—
Sobotna izdaja:
za celo leto .. K 7.—
za Nemčijo celoletno .. " 6.—
za ostalo inozemstvo .. " 12.—

SLOVENEK

Inserati:
Enostolpna petstvarica (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)
za enkrat .. po 30 v
za dva- in večkrat .. " 25 ..
pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
Poslano:
Enostolpna petstvarica po 60 v
Izhaja vsak dan izveniši nedelje in praznike, ob 3. uri pop.
Redna letna priloga vzni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Ročnopolst se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511, bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Nova vlada — stare težave.

Ko se je po Clamovem odstopu začela vsled možatega in odločnega nastopa slovenske opozicije kriza za krizo, katere niso mogli ozdraviti niti najlepši koalicijski načrti niti najavljivejše ponudbe mehkih ministrskih sedežev, takrat so nas potolažili s tem, da so rekli: čas je vse. Počakajmo do jeseni; do takrat bomo imeli dovolj prilik, da se razgovarjamo in pogajamo in ustvarimo iz strank, ki vsaj naravnost ne negirajo države, močno in krepko parlamentarno večino; ta večina nam bo dala »veliko« ministristvo, ki bo s sodelovanjem parlamenta lahko uredilo večni prepri doma, na zunaj pa lahko nastopalo kot resničen in pravi ljudski zastop kot zastop narodov in monarhije pred svetom.

Lep načrt in lepa tolažba, ampak malo verjetna. Posebno za tistega, ki pozna naše avstrijske Nemce.

Danes je jesen tu in nova vlada tudi. Toda kako silno se razločuje od one nam obetane, od one, katero smo kot demokratije, kot Slovenci in kot Avstrijci od srca želeli in težko pričakovali! Brez večine v parlamentu, v svoji lastni sestavi neelotna in tako diferencirana po mišljenju svojih članov, da bo komaj mogoče te raznovrstne elemente spravljati od slučaja do slučaja v sklad in jih družiti vsaj v slaboten akord, taka vlada sploh ni vlada, ampak čisto priprost upravniški konzorcij. Namesto trdnih in masivnih parlamentarnih skal in hribov se je rodila za enkrat pohlevna uradniško-upravniška misla.

Parlamentarne vlade so v Avstriji redkost. Namreč parlamentarne v pravem pomenu besede, ne samo po svojih vnanjih oblikah, kjer stopajo in stoje na površju ona stranka, oziroma one stranke, ki imajo večino, in ta večina poverja vodstvo države onim rokam, katerim najbolj zaupa. Takega parlamentarnega življenja pri nas ne poznamo in da nam to škoduje, da je to velika hiba, to čutimo danes prav posebno, ko po celem svetu nastopajo velike demokracije ravno v svojih parlamentih. Ne bomo sicer trdili, da so »velike demokracije« v zapadni Evropi in v Ameriki, kakor se same rade imenujejo, vzor idealne države in da nimajo svojih hib in napak. Imajo jih, in še prav občutne. Ker se pa danes ne gre toliko za to, kakšni so parlamenti, ampak za to, da so sploh tu, zato je škoda, da se nismo prerinili tudi mi do parlamentarne vlade, ki bi imela v zboru evropskih držav vse drugačen glas in pomen kakor imenovana uradniška vlada. Kakšnega pomena bi bilo to dejstvo za dosego miru, ki je danes glavna politična točka, tega nam pa ni treba razlagati.

Tu se nam vriva vprašanje: Ali res ni bilo mogoče priti do parlamentarne vlade? V zadnjem zasedanju smo videli vsaj surove obrise večine, kakoršna v monarhiji v resnici obstoji, namreč slovanske. Človek bi mislil, da se bo iz te številne večine izcimila počasi tudi parlamentarna. Pa se le ni. Ali se ni mogla ali se ni hotela? Nam se zdi druga alternativa verjetnejša in smo mnenja, da slovanske stranke niso storile vladne večine, ker še vedno ni prišel pravi čas za nje in ker je tihi, zato pa ne manj močni odpor proti taki večini še mnogo preveč mogočen in vpliven. Ta odpor je najhujši v nemško-madžarskih krogih in pri onih, ki se naslanjajo na te kroge. Več ne moremo povedati. Dokler ne bo ta odpor zlomljen in strti, toliko časa ne upamo na udejstvitev tiste večine v parlamentu, ki že danes dejansko obstoja izven parlamenta in v ljudskem številu in v ljudskem mišljenju.

Da vlada sama dobro ve in čuti, da velikim nalogam, katere jo čakajo, ne bo mogla biti kos, to kaže njen program. Glavna točka tega programa se glasi: čakajmo in odlašajmo. Vsa pereča vprašanja ustavnega življenja, ki danes rijejo na dan kakor studenec po dežju, niso našla več prostora v vladnem programu, kakor skromno opazko o narodni avtonomiji. Ne bomo rekli, da vprašanja preskrbe in prehrane niso važna. Gotovo so. Ampak tisti posebni poudarek, ki leži na njih, je značilen. Kadar je nemško časopisje v prošlem zasedanju parlamenta prišlo do kakšne kočljive točke ali pa je zašlo v zagato, da ni vedelo, kaj bi odgovarjalo opravičenim slovanskim zahtevam, takrat so načeli poglavje o — hrani! Tudi vlada je naredila sedaj tako, ker je — nemška in v ravno takem precepu kakor avstrijsko nemstvo sploh.

Sedanja vlada je po svoji obliki in po svojem sestavu samo izraz političnih zdreg avstrijskega nemštva. Vsa naša nemško-madžarska politika se je vrgla na to, da obrani svoje staro bistvo v novih formah. Da išče novih oblik, je dokaz nevarnega kolebanja, v katerem živi; da pa hoče v bistvu ostati to, kar je bila in je, je pa dokaz politične nezmožnosti naših nemških sodeželanov. Na eni strani hvalijo parlament, se vнемajo za ljudstvo in povdarjajo pravice narodov zato ker bi radi svetu pokazali, da pri nas ni »zatiranih« narodov, na drugi strani bi jih pa radi trli še dalje po svoji stari navadi, to je vse. S tem je dano seveda tudi naše stališče napram novi vladi in avstrijski Slovani še z mnogo večjo pravico kakor naša vlada pravijo: čakajmo.

Tudi za nas Slovence velja to. Imenovanje še tako odličnega slovenskega rojaka ministrom nas ne spravlja v prav no-

beno ekstazo. Zakaj? Kaj je to, če nam dajo enega ministra? Mi ne vidimo v tem dejstvu prav nobene milosti, kakor bi nam to radi natvezili Nemci, ampak mi vidimo v tem imenovanju le skromno mrvice one velike pravice, katero so nam kratili do danes in jo še krate, da en sam slovenski minister nikakor ne more izravnati ravnotežja med tem, kar imamo in kar nimamo, ker nam ne dajo. In narodna avtonomija! Kako lepo bi bila zvenela ta godba v naših ušesih n. pr. pred kakimi 50 ali 60 leti! A danes? Danes sicer ne rečemo, da je ne bi sprejeli; ampak če jo bomo, jo bomo smatrali samo za ponižno in skromno etapo do onega razvoja našega narodopolitičnega življenja, o katerem smo prepričani, da bo prišel, ker mora priti; če ne danes pa jutri. Mi smo danes politično dorasel narod, čegar želodec potrebuje vse drugačne hrane, kakor je pa tak »Fopperl« kakšne mlečne narodne avtonomije. Za take gumaste cevke se mi ne bomo vlekli; tudi mi bomo rajše — čakali, če ne bo šlo drugače.

Begunski odsek

poslanske zbornice je imel sinoči sejo ob polni udeležbi. Navzoči so bili tudi trije Slovenci: Fon, dr. Gregorčič in Gostinčar, ki je namestnik dr. Kreka. — Pri seji je bil navzoč grof Toggenburg.

Na dnevnem redu je bil begunski zakon, ki ga gospodskazbornica ni sprejela, a je notranje ministristvo izdalo dve naredbi 23. julija in 8. avgusta, ki nalagata izvršitev vseh glavnih določil rečenega zakona. Poslanec Gostinčar je predložil in obširno utemeljeval štiri resolucije. S prvo zahteva, naj vlada izda političnim oblastvom nova navodila, ki bodo soglašala z onim zakonom glede svobodne preselitve beguncev iz taborov na deželo, kjer dobe delo in zaslužek. (Glavarstva še zdaj ne dovoljujejo preselitve beguncev v okraje, ker nimajo za nje nakazila na hrano.) — Druga resolucija zahteva od vlade, naj izda begunskim zglaševalnicam po nemških krajih, da morajo osebnega zglaševanja brez odloga sprejeti na zapisnik, morebitna pisana, ako pomanjkljiva, pa takoj uradoma popraviti. In podpore brez odloga nakazovati. Učitelstvu tiče epaka podpora, ker s plačo ne more shajati. (Na tisoče je beguncev, ki še danes nimajo podpore. Pošillajo jih od Poncija do Pilata. Pri glavarstvu v St. Vidu na Koroškem so jih celo podili v begunske tabore, podpore pa jim nočejo nakazati!) Tretja resolucija zahteva za begunce vojaški vzdrževalni prispevek po merilu tistih krajev, v katerih begunci zdaj žive, ne pa v onem, ki je določeno za njihovo »redno bivališče« v domovini. Torej

v Gradcu 1 K 80 vin., na Dunaju 2 K, ne pa po 1 K 60 vin., kakor bi dobivali — doma. Četrta zahteva dijakom beguncem po mestnih srednjih šolah izredno podporo do dvojne begunske podpore. (Solanje je drago; mnogokje je treba do 2000 K, ki jih begunci ne morejo potrošiti.)

Preskrba s premogom.

Dunaj, 4. septembra. (K. u.) Državni zakonik je že razglasil napovedano odredbo o ureditvi uporabe premoga, koksa in briketov in varčevalne ukrepe glede na uporabo plina, elektrike in kuriva.

Glede na preskrbo s premogom se uvaža kontingentiranje. Iz razpoložljivih množin se izloči določena množina navedenega kuriva prebivalstvu, gotovim zavodom in obratom, posebno aprovizacij, skim obratom, in nakaže političnim deželnim oblastim, da jih razdele upravičenim skupinam. Nabava in nakazovanje se osredotoči, razdelba se decentralizira. Uvedejo se nakaznice za premog, a z nakaznicami zagotovljena dobava določene množine, dan in gotova vrsta. Nakaznice za premog se bodo izdale le osebam, katerih zaloga ne presega določene mere, ki jo bodo določala politična deželna oblast. Gotove skupine, n. pr. verska poslopja, deželne, občinske, okrajne ali zasebne šole s pravico javnosti, bolnišnice in preskrbovalnice, aprovizacijski obrati, perilnice in podobni obrti in podjetja, dalje centralne kurjave dobe mesto nakaznic za premog dobavne nakaznice. Da se v sili vzravnavajo neenakosti, se podeli deželnim oblastim cela vrsta pooblastil: popisati bodo smeje zaloge in jih zapleniti v zasebnih gospodarstvih, a le, če so bile zaloge neprimerno velike.

Odredba izvzema državne oblasti, urade in zavode, državne bolnišnice in druge preskrbovalnice, visoke šole, državne učne zavode, plinarne, vodovode in elektrarne, železnice in paroplovne obrate in tiste tvornice, ki jim je nakazalo premog naravnost delavsko ministristvo.

Odredba se takoj uveljavi. Dalje se je uveljavila s 1. septembrom odredba o varčevanju. Predvsem se prepove splošno, da se z gotovimi izjemami ne sme kuriti do 15. oktobra; ne smejo se uvajati nove kurilne naprave za plin in elektriko; stare se ne smejo ojačevati; kar velja tudi obrtnim obratom. Nove naprave s plinom in elektriko se pa omejujejo zgolj na kurjavo, ne pa tudi na kuho in na razsvetljavo.

Odredba dalje določa način zunanje in notranje razsvetljave. Kurjava vseh javnih in zasebnih prostorov se mora omejiti ne glede na uporabljeno množino kuriva na najnižjo mero. V zasebnih stanovanjih se

LISTEK.

Tal.

Spisal Iv. Baloh.

Slikarja Franceta so našli mrtvega pri kapelici Zalostne Matere Božje. Strela ga je ubila ponoči. — Ta glas se je raznesel po vasi zgodaj zjutraj in šel od ust do ust.

Bila je izredno viharna noč. Veter je silovito trgal strehe slamatih koč, lomil vrhove dreves in ruval težke smreke iz zemlje ter jih metal na tla. Strele so švigale na črnem nebu ter razsvetljevale temno noč skoro neprenehoma, semtertje pa udarile z neizmerno silo ob kamenite skale. Ljudje so preplašeni vstali, prižgali luč, molili — boječ se nesreče ter čuli do jutra. Bila je strašna noč, kakor je niso pomnili stari možje.

Strela je udarila v cerkveni stolp in ga poškodovala, v grajskem gozdu je vrgel vihar polovico najlepših hoi — in enega je pri kapelici ubilo — tako so govorile žene, ko so prišle iz cerkve.

»Koga je ubilo?« so vpraševali otroci.
»Rubinovega Franceta, slikarja, tistek, ki je popravljal kapelico« — so hitro govorile.

»Dobro, da ni hujše škode in ognja, ker

je bilo tako grozno celo noč« — so dejale druge.

In razšle so se.

Na konci vasičje je v mali bajti stanovala Francetova mati. Bila je priletna žena, suha in slabotna. Sama je bila v hiši. Imela je trganje v nogah in vsako leto jo je prijel par dni. Njena pot je bila vsak dan v cerkev in potem takoj domu. Pri svojem šivalnem stroju je sedela cel dan in razun ropotanja šivalnega stroja in tiktakanja stenske ure ni bilo življenja v hišici. Soba je bila majhna, a vse je bilo čedno in snažno. Stene so bile lepo poslikane; to je bilo delo njenega sina — Franceta. Ni ga bilo doma; šel je v trg po barve, ker mu jih je zmanjkalo.

Mati in sin sta se ljubila, kot v nobeni drugi hiši cele vasi: France je imel po svoji materi mehko srce, po svojem rajnkem očetu pa svoje talente. Ze v svojih otroških letih je kazal nadarjenost za slikarstvo ter nase obrnil pozornost svojih učiteljev. Dobil je dobrotno roko, da je šel v mesto, da se je nadalje izuril v svoji stroki. Njegovi uspehi so bili lepi. A njegova srčna želja, da bi šel na Dunaj na akademijo, se mu ni izpolnila. Manjkalo je sredstev — in mati njegova je bila uboga šivilja.

Po smrti svojega očeta se je moral vrniti domu, da je s svojim zaslužkom mogel preživljati bolehnega mater. Ona je ljubila Franceta, kot zamore lo mati sina; bil je

njen ponos, njena sreča in veselje. Bil je pa tudi vreden njene ljubezni. Mestni zrak ga ni pokvaril. Sicer slabotnega, šibkega telesa, a bil je nadarjen na svojem umu. Njegova mati mu je bila vse in domača hiša najljubši dom. Njena edina pot je bila v cerkev slednji dan in semtertje po opravih v trgovino. Če jo je pa bolezen prišla, je skuhala in pospravila soseda Neža. France je slikal od jutra do večera in ko je delo zgotovil, je sliko prodal in zopet sta bila z materjo preskrbljena za par tednov. V drugi hiše nista hodila — in cela vas skoro ni vedela zanje.

Nekoč stopi v hišo domači župnik ter povpraša po Francetu. Mati se je v trenutku prestrašila tega nenavadnega obiska, a prijazna beseda jo je koj pomirila.

»Ga ni doma, šel je v sosednjo vas k teti, da mi pripelje nekaj drv, ker sama ne morem. Je priden, mi rad pomaga, ga ni sram delati.«

»Vem, nisem še nič slabega slišal o njem,« pravi župnik. »Pravili so mi ljudje, da je nadarjen, da zna dobro slikati. Rad bi dal popraviti kapelico Zalostne Matere Božje. Če bi si France upal, bi dal njemu, ker je domačin.«

»O prav rad bo, se bo potrudil. Saj so tudi grajska gospa zelo zadovoljni, ker jim je naslikal rajakega gospoda.«

»Pa naj se oglasi pri meni, da se zgovoriva.«

»Se bo gotovo precej, ko pride domu,« je veselo odgovorila mati.

Gospod je odšel.

Komaj je čakala Francetova mati, da se je vrnil. In koj mu je povedala, da naj se zgleda pri gospodu, da bo delal za cerkev.

Sin je ubogal, se opravil in šel vesel od doma. Zadovoljna, da — ponosna je zrla mati skozi okno za odhajajočim Francetom.

Pogodba je bila gotova. Slikar je obljubil, da se bo kolikor mogoče potrudil in naročeno delo po svoji najboljši moči izvršil, saj se gre za domačo rojstno vas.

Kapelica je bila oddaljena kake četrt ure od vasi. Stala je sredi gozdička in bila stara že veliko let. Bila je sezidana tik glavne ceste in priljubljena vsem ljudem. Vsi so imeli do nje neko posebno spoštovanje. Ko so gonili kmetje po cesti živino mimo kapelice, se jeskoraj slednji ustavili ter vrgel v železno škrabco kaj drobiža z namenom, da bi dobro prodal. Pravili so, da se pri kapelici v škrabco precej nabere in da ljudje radi dajo. V kapelici je bila podobna žalostne Majke. Bila je stara, lesena in vsa trhljena. Ni čuda; saj je bila izpostavljena najbolj različnemu vremenu. Obledela, ki je bila na njej, je bila nekdanj mor-doba lepa, a vsled sneja, prahu in vročine, vsa razpadla in umazana. Župnik je sklenil, da napravi ali novo podobo, ali kip, ali sliko, ker so imeli ljudje do kapelice zaupanje. Odločil se je za sliko, da bi dobil pro-

smejo kuriti največ trije prostori in kuhinja. Izjeme so dopustne le, če šteje gospodinjstvo nad 8 članov, a se posli ne smejo uštetiti. Dosedanje kurilne naprave so dopustne le z oblastvenim dovoljenjem. Uporaba peči na plin se omeji, a od časa do časa se sme omejiti. Osrednje naprave, ki grejejo vodo, se smejo v hotelih, penzionatih in v zasebnih hišah uporabljati le v sobotah; v javnih kopališčih le trikrat na teden in v nedeljo dopoldne. Izvzete so dистриjski obrati, v katerih se morajo naštavljeni kopati iz higijskih razlogov z ozirom na njih delo.

Dalje se določa, da se morajo od 17. septembra do 31. marca zapirati vse trgovine ob 7. uri zvečer; izvzete so trgovine jestvin; gostilne se morajo zapreti ob 10., kavarne pa ob 11. uri zvečer. Izjeme se v posebno važnih slučajih dovoljujejo.

Slaščičarne smejo biti odprte le do 10. ure dopoldne in od 4. do 7. ure popoldne.

Vse te določbe veljajo od 17. septembra dalje, ko se prične zimski čas. S 15. septembrom se morajo zapreti plavalnice; od 15. oktobra dalje morajo izostati šolske slavnosti, akademije in podobne prireditve, če jih ne prirede v rednih učnih prostorih.

Dalje je prepovedano kuriti v kinematografih, klubih in v drugih družabnih prostorih, v varietejih, gostilniških in drugih zabaviščih. Od te prepovedi so izvzeta gledališča, koncertne dvorane, izobraževališča, društva in shodna zbirališča. Omeji, oziroma lahko se popolnoma ustavi obrat malih železnic. Železniško ministrstvo sporazumno z delavskim ministrstvom lahko omeji ali ustavi tudi obrat lokalnih železnic.

47. pešpolk.

Zadnjič sem praznoval radosten dan. Praznoval sem svidenje s svojim lepim polkom, ki dokazuje stalno našemu smrtnemu sovražniku, odkar se je z njim vojska vnela, da je avstrijska monarhija nepremagljiva. Zmeraj na Soči, nedaleč od Gorice od svoje predvojnne garnizije takorekoč tik pred njo, se bojuje vrli polk. Samo malo časa je bil naš polk na tirolskih tleh, takrat namreč ko je cesarjevič, naš sedanj, ljubeznivi mladi cesar pod zavestnim vodstvom nadvojvode Evgena naše čete vodil s Tirolskega v izdajalsko Italijo. Najprej se je bojeval polk na mnogih krajih v Galiciji v težki dobi l. 1914—1915. Jaz sem se sam začel s sobojem v dne 31. avgusta 1914 z vrliimi Štajerci kril umikanje Brudermannove armade nedaleč od Kurovic pred jako močno rusko armado. V teh težkih dneih, ko nismo imeli ne topov, ne strojnih pušk in smo bili navezani sami nase proti desetkrat močnejšemu sovražniku smo povelje: zdržati do poslednjega moža, neumorno izpolnjevali. Spoznal sem dušo in požrtvovalnost sinov naše zelene Štajerske. Pravzaprav se je le ponovilo, kar je v avstroogrski armadi že oddavna znano; saj je d'Apre po bitki pri Novari zaklical tem hrabrim četam, da more odslaj se s klobukom v roki jahati mimo tega polka.

Kot poveljnik onih oddelkov, ki so se prostovoljno za veliko reč žrtvovali sem i jaz prišel v ujetništvo, in ko sem se kakor pohabljenec vrnil iz Rusije, se mi je vzbudila srčna želja, še enkrat svoj polk na bojišču videti.

Minili so meseci, ko mi je dana naloga nevtralne gospode spremiti na fronto, mojo željo izpolnila.

Ogledali smo si Grmado, ki so jo Italijani v deseti soški bitki ravno tako ljuto

napadali kakor srčno zaželeli, pa smo dobili vtiske breznadejne kraške planote, ki zahteva od naše že tri leta vojskujoče se infanterije neverjetne dušne in telesne moči. Zastoj je mogočna Cadornova artiljerija, podprta z angleškimi izposojenimi baterijami, skušala branilce tržaškega mesta omajati in v njih vrste vdreti, zakaj njih duh, njih domovinska ljubezen kljubuje slehernemu sredstvu italijanskega vojskovanja: pač je tupa stopila smrt v vrste branilcev, a ne Čadornova volja. Italijanski napadi v masah so naleteli vsepovsod na neustrašeno, v siva kraška tla zagrizeno pehoto, kateri je moral sovražnik za svoje poželenje po tuji deželi visoke cene davka plačati. Ostanek dne smo preživeli pri 47. pešpolku. Kako se je tu izpremenila slika v 34 vojnih mesecih. Le majhno je število onih od takrat, ki so še danes tu, dosti jih je padlo, še več pa jih je vsled pohabljenja stopilo iz vojaške službe. Kljub temu pa je star duh, moder mir, globoko zaupanje, brez najmanjšega bahanja ostalo še pri pomlajenemu 47. pešpolku. Zadnje mesece je stal polk precej časa v daleč na zapad potisnjenemu kotu blizu Hudega loga in Lukatic. V sovražnem ognju so morali kopati v živo skalo strelske jarke, postaviti stojala za strojne puške in razstreljevati kaverne. Enako opravilo so sleherni noč opravljale rezerve nedaleč Vojsčice. Do 9. maja t. l. je vladal cel čas še precejšen mir. Vsak dan je poslal Italijan 200 do 300 lahkih ter 50 do 80 težkih granat, množino šrapnelov, zračnih torpedov in min na vsak oddelek stotnije; vrli Štajerci so nastopali kot peči le pri patroljah, pri čemer so svojo neustrašenost in prisotnost duha uveljavljali. Ali od tega dne je naraščala moč italijanske artiljerije bolj in bolj do orkanske sile in je kazala voljo nezvestega zavetnika, da namerava v dosegu svojega cilja že deseti pot žrtvovati svojo pehoto.

Branitelji Krasa so bili pripravljeni! Ker sovražnik vporablja moderna vojna sredstva, smo morali i mi vse potrebno ukreniti, da varujemo naše vrle vojske. Kakor se sicer dobro obnašajo in prihranijo mnogo človeških žrtev, je vendar bivanje v ognjenem pasu samo še s peklom primerljivi. Z izjemo posadk v strelskih jarkih, katerih moč se menja po možnosti italijanskih napadov, se vse čuva v krijočih kavernah. Ali gneča ljudi, njih izpuhtevanje, slaba razsvetljava, zračni pritisk od bližnjih eksplozij, kakor tudi oster ekrazitov duh skoraj onemogočajo daljše bivanje. Dne 12. maja je sovražna artiljerija dosegla svoj višek. Na celi fronti je grmelo, rjulo, puhalo, pokalo iz tisoč topov. V nekaterih urah ni minil trenutek, da ne bi bilo eksplozije. Množica topov je strelske jarke in rove kar izravnavala; vse bojno polje je bilo pokrito z rumenim, zelenim, rujavim in črnim dimom, ki je okuževal zrak.

Čez nekaj dni, ko so Italijani svoje glavno delovanje na goriško bojišče premaknili, se je spet na Kraški planoti pričel peklenski koncert. Naslednjo noč se je polk zamenjal in na majhen odmor odpisal v Pliskavico in Krajnovas. Ali po preteku nekaj ur odmora je moral polk spet poseči v novo pehotno bitko. Pri Jamijah so imeli Italijani izprva srečo in malo ur pozneje se jim je posrečilo pri Medejih vdreti v naše postojanke. Res da je hrabri 11. pešpolk prodiranju pot zaprl, a treba je bilo Italijane nazaj vreči. Dne 26. maja ob 3. uri 30 minut jutraj se je k napadu vzdignil 3. bataljon preko strmega zapadnega pobočja Grmade skozi italijanski zapiralni ogenj na vrhove zapadno Medeye. Sredi šrapnelov in groznih granat koraka roj nevzdržno proti sovražniku. Kogar zadene, obleži in vrli sanitejci pokopujejo in poma-

gajo ranjencem. Vkljub železni toči, dušljivemu dimu plinovitih granat se napad posreči, sovražnik se je umaknil seveda samo za sto korakov. Že 24 dni in noči v neprestanem ognju, brez strelskih jarkov, le s kamenjem za silo kriti so prestali vrli sinovi zelene Štajerske v največjem pomankanju mnogo kritičnih ur. Najhujši je bil prvi dan, ko je zmanjkalo streliva, a vrli pionirji so naredili vse, da so dobili patrono, ne glede na tovariše, ki so mrtvi na mestu obležali. Ali uspeh je bil dosežen, Italijani so bili vrženi nazaj, brez števila ranjenih in mrtvih sovražnikov je pokrivalo bojno polje, mnogo sovražnih vojakov je bilo ujetih, od katerih ni bil eden ali drugi zaradi tega nič nejevoljen. Uplenili so mnogo municije in drugega gradiva. — Nekaj majhnih zgledov naj označi bistvo 47. pešpolka.

Poročnik Horn je prinesel dne 11. maja ranjenega infanterista Wendlerja v rov, ko je v bližini mina padla in oba pokopala. Častnik je bil na glavi ranjen in nezavesten. Wendler, ki se je prej izkopal, je prinesel poročnika nazaj v kaverno. Vodnik Pail naskakuje s svojo stotnjo italijansko črto, za kar so prejeli pozdrav iz strojnih pušk. A Pail stopi bliže postreli stoj moža za možem. Častniškemu slugi Čapku je odtrgala granata desno nogo. Mirno je odvezal jermen pri hlačah, prevezal nogo ter javil svojemu častniku: Gospod poročnik, javljam, da sem ob nogo. Samo ti trije zgledi izmed brezštevilnih žrtev samo enega polka naše slavne armade pričajo, da je junaštvo sinov avstroogrške države v svetovni vojski prekosilo junaštvo stare klasične dobe, kakaj na Krasu, kakor tudi na drugih bojiščih je že mnogo Termopil.

Ali polk sam je imel tudi težke izgube. Padli so: Poročnik Bernreiter, Safonik, kadet Zelenko in premnogo vrlih vojakov. Njih kri bo rodila polku svet sad za prihodnje čase: Zmeraj bo ostala varna obramba naše slavne dinastije in nepremagljiv nasip naše avstroogrške monarhije. Solnce se bliža morju, moramo se posloviti in odpeljati smo se s kraške planote proti Trstu. Na potu k biseru Adrije je rekel holandski zdravnik: Mnogo dni sem se mudil pri vas na fronti, današnji dan je najlepši; dobil sem vtiske v globoko in pravo edinstvo avstroogrške armade.

Mar se ni ta naš duh pokazal kakor mogočen faktor naše monarhije?

Bitka za Rigo se bila dva dni. — Rusi izpraznili Ust-Dvinsk.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. Uradno:

Dva napada Rusov in Rumunov sta se zrušila severozahodno od Focsani. Jugovzhodno od Črnovic so osvojile naše čete v žilavi borbi močno utrjeno postojanko. Nemški zbori so z zmagovitim navalom vzeli Rigo.

Načelnik generalnega štaba.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. (K. u.) Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavorskega.

Po bitki, ki se je bila dva dni, je 8. armada, kateri poveljuje general pehote pl. Hutier, včeraj iz zahodne in iz jugovzhodne smeri vzela Rigo, ki na več točkah gori! Naše v boju preizkušene čete so zrušile povsod odpor Rusov, z nevzdržljivo silo, da napredujejo, so premagale vsako zapreko v gozdu in močvirju.

Rus je z največjo naglico izpraznil svoje obsežno mostišče zahodno Dvine in Rige. Naše divizije stoje pred Ustom-

Dvinskem (Dünamunda). Goste, neurejene gruč brambovcov se gnetajo v nočnih in dnevnih pohodih na vseh potih, ki vodijo iz Rige proti severovzhodu.

Južno od velike ceste v Wenden na obeh straneh potoka Gr. Jägel so se vrgle močne ruske sile z obupnimi, krvavimi napadi na naše čete, da krijejo umikanje premagane 12. armade. V besnem boju so podlegle našemu navalu. Naše divizije so na več točkah dosegle veliko cesto. Nekaj tisoč Rusov smo ujeli, zaplenili nad 150 topov in nešteto množino vojnega orožja.

Bitka pri Rigi tvori nov, slaven list nemške armade!

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvode Jožefa.

Avstrijski polki so iztrgali jugovzhodno od Črnovic Rusom žilavo branjeno višinsko postojanko. Med Seretom in Moldavo se živahno bore dalje.

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.

Z velikimi izgubami za sovražnika se je izjalovilo več rusko - rumunskih napadov.

Ust Dvinsk Rusi izpraznili. — Rusi vrženi čez reko Aa.

Berlin, 4. septembra zvečer. Veliki glavni stan: Na vzhodu smo vrgli Ruse čez livonijsko Ao. Sovražnik je izpraznil Ust Dvinsk.

× × ×

V morskem zalivu pri Rigi so že izpraznili Rusi trdnjavo Ust Dvinsk: pomorsko pristanišče Rige. Ust Dvinsk leži v okrožju Rige, gubernija Livonija. Mesto se razteza za izlivom Bolder Ae in tvori zadnjo postajo železnice Riga-Ust Dvinsk. Posadka je štela pred vojsko en bataljon pehote in en bataljon topničarjev. Zapira izliv Dvine. V pristanišču prezimuje lahko 300 ladij. Nemška mornarica dobi v Ustu Dvinskem zelo ugodno pristanišče, a tudi strateško je trdnjava važna, ker če bi se Hindenburg odločil za stoječi način vojske v postojankah, bi bilo njegovo levo krilo naslonjeno na morje in sovražnik ne more več obiti njegovega levega krila.

Še večje vojaške važnosti, kakor s nek do Usta Dvinskega je pa dejstvo, ker je Hindenburg, ki zasieduje Ruse, že dosegel na več točkah ceste, ki vodi iz Rige v Wenden in ker je vrgel Ruse tudi čez livonijsko Ao. Wenden (livonijsko Behsis in Ehs; estito Veno Lin) je glavno mesto okrožja enakega imena v južnem delu Livonije. Mesto leži ob Ai; severno vzhodno od Rige ob železnici, ki vodi v Petrograd. Mesto je štelo l. 1912. 6400 prebivalcev. Večinoma nemški protestantski trgovci. Rusom je odprta edina umikalna črta proti Wenden; beže v paniki. Število ujetnikov ni sicer veliko, a položaj Rusov ni ugoden. Nemci so namreč najbrže znatne ruske sile vrgli v močvirja, ki se raztezajo ob obali severno in severovzhodno od Rige, kjer jih bodo ali uničili ali pa ujeli.

Posledic ruskega poraza v bitki pri Rigi še ni mogoče v celoti pregledati.

Rusko uradno poročilo.

3. septembra. Naše čete so se jutraj 2. t. m. umaknile na črti Bilderlingshof-Medem-Dahlen. Nemci so pri Uexküllu na severnem bregu Dvine 1. in 2. septembra trdovratno napadali, posebno na črto Stohl-Melmuger-Skripte-Lausin in pri izlivu reke Eger. Zvečer 2. septembra se je posrečilo Nemcem, da so utisnili naše postojanke ob reki Jägel v prostoru Melmuger-Skripte. Več naših čet je samolastno popustilo svoje postojanke. Umikajo se

stora tudi za najsvetejšo daritev, ker je bila kapelica majhna, ako bi prišlo dovoljenje. Francetu je bilo torej naročeno naslikati za kapelico podobo Žalostne Majke.

Lotil se je dela z največjim veseljem. Ker se zaradi vremena itak ni mudilo, je napravil doma najprej poskusno sliko — skico. Potrudil se je. Slikal je neumorno ter je nekega jutra pokazal svoji materi: »Glejte, majka, taka bo v kapelici, samo večja.«

Mati je bila vesela tega njegovega dela bolj kot desetero drugih, na katera je bil on ponosen. Obesila je sliko na steno poleg svoje postelje ter nepretrgoma zrla vanjo. Zdelo se ji je, da ima Žalostna Majka prav njene oči in mali Jezušček prav oči Francetove.

Nekega jutra je župnik obiskal slikarja in gledal skico in pravo sliko. Prav dopadlo se mu je delo. Slika za kapelico je bila skoro gotova, potrebno je bilo le še nekaj malenkosti in sedmi meč Marijin še ni bil izgotovljen. Slikarju je zmanjkalo rdeče barve.

Šel je po barve v bližnji trg in se pozno zvečer vračal domov. Vlak je imel zamudo. Bližala se je nevihta. — Mati je sedela pri šivalnem stroju in nekam čudno ji je bilo pri srcu. Ta dan ni šla v cerkev, ker so ji odpovedale noge. Celo noč ni skoro zatisnila oči in nekaj hudega je slutila. Franceta ni bilo še domu. Šel je v trg, a

obljubil, da pride zvečer nazaj. Ni ga bilo. Ker je bila temna noč in silen vihar, je pač mislila, da je počakal jutra pri svoji teti in da se bo opoidne vrnil ter dokončal Žalostno Majko. Ni ga bilo, dasi se je bližala ura že poldnevu.

Ženska se so po maši že davno razšle in vsaka hiša je že vedela, kaj se je ponoči zgodilo.

Tedaj je vstala soseda Neža in šla pogledat k Rubinki.

»Kaj delate? Ali ste kaj hudo žalostni?« je vprašala Neža, misleč, da že mati vse ve.

»Zakaj bom žalostna? Saj bo moja bolezen kmalu minula, potem bom šla zopet v cerkev,« je odgovorila mirno Rubinka.

»Pa zaradi Franceta, ali ne veste?«

»Zaradi Franceta? Kaj pravite?« — In mrzel strah je pretresel njeno telo.

»Ja,« — in tedaj se je Neža sklonila k njej in jej povedala v obraz: »Ali še ne veste, da so ga pri kapelici mrtvega našli na tleh? Strela ga je ponoči ubila!«

»Strela — ubila — Franceta —!«

»Za hip sta umolknila obe. Le stroj je zaropotal še nekaj časa naprej sam od sebe.

»Strela — Franceta — te besede je ponavljala mati nešteto krat.

Neža je hitro odšla. Pred hišo so se zbrali ljudje — in ženske, ki niso nikdar

poprej prišle k njej v hišo, so jo hodile vpraševati, če je res.

Prišel je orožnik, napisal nekaj v zapisnik ter naznanil, da so mrliča že prenesli v mrtvašnico...

Gori iz stene doli je gledala Žalostna Majka tako milo na žalostno mater, kakor še nikoli. In stiskala je še bolj k Sebi svoje Dete.

Šivalni stroj je obstal in šivanke so bile vse mokre, ker so se v solzah namočile.

Nastopilo je jasno jutro po viharu noči. Na drugem koncu vasi so se čuli udarci kovačevega kladva. Bila je to stara pesem, ki se je slišala vsako jutro preko vasi, a danes so bili ti glasovi počasnejši, kot drugokrat. Vsak otrok je vedel, da kuje stari kovač in ne mladi.

Ko se je zdanilo, je vstal kovač in koval cel ljubi božji dan. A to jutro mladega ni bilo. Zato je stari vstal in šel klicat Martina: »No, kaj spiš, lenoba? Živina te čaka, ali ne boš šel kovat? Kje si hodil po noči, govedo, da se ti ne ljubi vstati?«

Oče je poznal svojega sina, da ni len delavec, ampak ljubil ga ni. Razumela se nista. Ni se mu še zgodilo, da bi sina klical, a to jutro, ko čaka toliko blaga pred kovačijo in bo dober zaslužek, ga pusti sam!

»Ne bom šel oče, sem bolan, pa sami podkujte!«

»Pa spi, mrcina grda, nobenega solda več ne dobiš od mene. Rajši vse prodam, ja — zažgem, kot bi tebi dal — temu lumpu in špilavcu.«

In kletev je zadonela iz kovačnice.

Martin ni bil bolan — ampak nekaj težkega je bilo v njegovi duši. Kar se je zgodilo v tej strašni noči, sam ni vedel, ali je resnica, ali ne.

Martin je bil pri hiši mlajši sin, starejši je bil v Ameriki. Svojega očeta ni mogel videti; dasi mu je delal noč in dan, ni dobil od njega vinarja, niti za tobak, niti za igro. Martin je bil priden delavec, močan človek. Delo pri očetu je čutil kot silno breme, edino veselje mu je bila igra ob nedeljah s tovariši. V cerkev ni hodil; hodil je oče, ki je bil nadušljiv — in je vsaj tisto uro bil Martin doma brez starega očeta pri svojih tovariših. Sovražstvo med njima je bilo vedno večje: sin je očital očetu, da je skopuh, oče pa Martinu, da je postopač in igravec. Zdelo se je obema, da mora enkrat priti do razdora.

Martin je imel zadnje nedelje pri igri nesrečo. Vedno je izgubil in se zadolžil. Dal je besedo, da bo vse možko povrnil. Sreča ga je zadnjo noč popolnoma zapustila in zastavil je uro — svoje edino imetje. Šel je nemiren k pokoju — zgodaj — kot še nikoli.

proti severu. Poizkusi, da bi vzravnali s protinapadi položaj, so se izjalovili.

Z ozirom na nevaren položaj pri Rigi se je zapovedalo, naj se ta pokrajina popusti.

Nemci si odprli pot v Petrograd.

Lugano, 4. septembra. »Secolo« javlja iz Londona: Tukajšnji vojaški krogi so zelo vznemirjeni, ker je Riga padla. Spominjajo se Kornilovih besedi na moskovskem državnem svetu: »Če pade Riga, si odpro Nemci pot v Petrograd.« Pravijo, da gre Nemcem za zagotovitev dobrih strateških točk, predno zavlada zima; spomladi pa bodo prodirali proti Petrogradu.

Rotterdam, 4. septembra. »Morning Post« poroča: Iz vojaških razlogov so premetili iz gubernij Estonija in Livonija civilne urade in banke. Nemško napredovanje čez Dvino ogroža neposredno zveze 12. armade s Petrogradom. V Petrogradu jih zelo skrbi, ker se armada umika, ne da bi se bojevala.

Praske na gališkem bojišču.

Dunaj, 4. septembra. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: Pri Muncelulu smo odbili sovražni sunek. V ognju topov in ročnih granat se je zrušil pri Varniti sovražni sunek.

Generali, ki so poveljevali pri Rigi, odstopajo.

»Petit Parisien« poroča iz Petrograda: Kerenskij je odpotoval v glavni stan 12. armade. Več poveljnikov je prosilo začasno vlado, naj jih odslovi.

Poveljnik XII. ruske armade se izgovarja na čete, češ da niso disciplinirane.

Stockholm, 4. septembra. Poveljnik 12. armade, general Barfski, opravičuje poraz svojih čet pri Rigi, češ da niso bile disciplinirane. Naveličale so se vojske in niso mogle več kljubovati sovražnemu pritisku.

Sodba berlinskih vojaških krogov o padcu Rige.

Berlin, 4. septembra. Najvišje vojaške oblasti zelo ugodno presojajo vojaški položaj glede na padec Rige, s katero so izgubili Rusi svoje najugodnejše operacijsko oporišče ob Vzhodnem morju. Severno nemško armado bodo lahko zdaj preskrbovali z morja, kar bo železnice zelo razbremenilo. Čete dobe v Rigi dobra bivališča, medtem ko so do zdaj bivale deloma na barjih.

Razpust vojaških društev.

Berlin, 4. septembra. »Daily News« poročajo iz ruskega glavnega stana: Generalisimus Kornilov je na bojišču razpustil vsa vojaška društva.

Stockholm, 4. septembra. (Kor. ur.) »Svenska Dagbladet« poroča iz Haparande: Nekaj ruskih oddelkov je zapustilo samolastno na rumunski bojni črti svoje postojanke. Kornilov je na to brzojavil Kerenskemu, naj hitro izvede sklepe moskovskega posveta.

Stürmer umrl

Petrograd, 3. septembra. (Kor. ur.) Bivši ministrski predsednik Stürmer je umrl v starosti 77 let na uremiji.

Protiv rumunskemu kralju.

Stockholm, 4. septembra. Ruske čete so nameravale ujeti rumunskega kralja in razglasiti republiko. Kralj je moral pobe gniti. Vojaški svet v Hersonu namerava rumunskega kralja prisiliti, da sklene mir.

Novo ukrajinsko ministrstvo.

Kijev, 4. septembra. Novo ukrajinsko ministrstvo se je že sestavilo. Ministrski predsednik je Dorošenko, bivši generalni gubernator v Galiciji.

Republikansko središče.

Stockholm, 4. septembra. (Kor. urad.) Ustanovila se je nova ruska stranka: središče. Središče zahteva močno vladno oblast, disciplino v armadi, nadaljevanje vojske do zmagovitega konca in sklicanje konstituante

Iz 100 železniških voz ukradeni čevlji.

Stockholm, 4. septembra. Ruski listi poročajo: Nad 100 železniških voz, v katerih bi bili morali biti čevlji, se je pripeljalo praznih. Preiskava ni ničesar dognala.

Na morju.

Avstrijski pomorski poročnik pl. Trapp potopil nad 30.000 ton. Od 1. februarja potopljenih nad 6 milijonov ton.

Dunaj, 4. septembra. Uradno:

Naš podmorski čoln, ki mu je poveljeval linijski ladjin poročnik vitez pl. Trapp, se je vrnil z večdnevnega podjetja na Sredozemskem morju. Potopil je sovražnih trgovskih ladij v obsegu 30.000 ton. Francoski oboroženi parnik »Constance«, ki je obsegal 2460 ton, so iz skupine ladij, katero so spremljevali preganjalci torpedov, so sestrelili s torpedi, kakor tudi oboroženi angleški parnik »Kilwinning« (3071 ton) ki je vozil strelivo. Dalje so naši potopili s torpedi 8000 tonski parnik, ki je bil najbrže angleški in oboroženi 3700 tonski angleški parnik »Nairn«, ki sta se tudi nahajala v zavarovani skupini; varovali so jo ribiški parniki, katere so s strelji prepočili. Zadnji plen našega podmorskega čolna je bil neznani oboroženi parnik, ki je obsegal 10.000 do 12.000 ton; potopili so ga naši z dvema torpedoma in s strelji s topov, dasi sta na naš podmorski čoln streljala dva spremljajoča parnika, ki sta ju varovali dve torpedovki vrste »Foxglove«.

Berlin, 4. septembra. (K. u.) Uradno: Nemški podmorski čolni so v Kanalu, ob angleški zahodni obali in na Severnem morju zopet potopili pet parnikov in eno jadnico, med njimi parnik »Palatine« (vozil je 3000 ton premoga). Kapitana smo ujeli. Tri kroglice iz topov so poškodovale angleško past podmorskega čolna v obliki 2000 ton velikega parnika s skritimi štirimi topovi.

Berlin, 4. septembra. Uradno:

Novi uspehi podmorskih čolnov v Angleškem kanalu in na Atlantskem oceanu: štiri parniki in dve jadnici s 17.000 tonami in sicer trije oboroženi, močno naloženi parniki; francoski jadnici »Marija Alfred« in »Rauline Luise« in neki parnik, ki je nosil 5700 ton sladkorja v Francijo. Odkar traja poostrena podmorska vojska (od 1. februarja 1917 dalje. Op. u.), so potopili naši podmorski čolni nad 6 milijonov ton sovražnih ladij.

Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Karlstadt, 3. septembra. (K. u.) Reuter: Linijski parnik »City of Athens« se je pri Kapstadtu med vožnjo iz New Yorka potopil 10. avgusta. 17 potnikov je utonilo.

Za goro Sv. Gabrijela.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 4. Uradno:

Včeraj ni bilo večjih bojev. Ponoči smo odbili pri Kalu in pri Madonih italijanske sunke. Od danes zjutraj dalje se naše čete na severnem slemenu gore sv. Gabrijela zopet besno bijejo. Trst so sovražni letalci zopet napadli.

Načelnik generalnega štaba.

Hudi boji na gori sv. Gabrijela.

Dunaj, 4. septembra. Položaj ob Soči se včeraj ni bistveno izpremenil. Na Kra-

su so na obeh straneh podnevi živahno streljali s topovi. Med Gerico in Tolminom borba še traja. Kakor prejšnje dni, so se borili tudi na slemenih gore sv. Gabrijela; iniciativa se je menjala.

Dunaj, 4. septembra. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan. Hudo so se le na gori sv. Gabrijela bojevali. Včeraj so neprestano s težkimi topovi streljali na goro; streljanje se je izpremenilo danes zjutraj v bobneči ogenj. Končno je napadla ob 6. uri 30 minut zjutraj italijanska pehota. Boji se še niso zaključili. Dim in prah zagrinjata goro. V Vipavski dolini so se vrstile naše naskakovalne čete z ujetniki.

Na koroškem pozorišču so s topovi živahneje streljali; tu in tam tudi boji z ročnimi granatami.

Letalci so poneči metali v Trst bombe.

Cadorna streljal s 3000 do 4000 topovi.

Kirchlehner poroča med drugim: Iz pehotnih oddelkov so sestavili Italijani 20 polkov. Topov je Cadorna uporabljal 3000 do 4000, ne 6800, kakor so trdili rimski časopisi. Angleški častniki pred vsem nadzorujejo štab. Z letali so Italijanom zelo pomagali Francozi; dobavili so jim tudi s plinom napolnjene granate. Do 28. avgusta so ujeli Avstrijci Italijane, ki so pripadali 78. brigadam; bilo se je torej 468 italijanskih pehotnih bataljonov, ki štejejo okroglo 468.000 mož; 100.000 pešcev se še ni z našimi četami spoprijelo. Sveto Goro so zasedle čete generalnega poročnika Capello, ki je bil svojčas tudi vkorakal v Gerico in vzel v deseti bitki Kuk. Italijanski glavni stan se nahaja v Vidmu. Po imenu zapoveduje armadi italijanski kralj, dejansko pa Cadorna, ki podpisuje tudi vse dekrete. Cadornov namestnik je generalni poročnik Porro.

Italijani svoje uspehe 26-krat povečavajo.

Dunaj, 4. septembra. (Kor. ur.) Vojni tiskovni stan: Uradno italijansko poročanje. »Agenzia Stefani« je nedavno poročala, da so njih letalci na kolodvoru Sveta Lucija uničili 80 železniških voz. Pribijemo: Na postaji Sv. Lucija-Tolmin od meseca novembra l. l. ni nikdar stalo istočasno nad 10 do 18 železniških voz. Dozdaj so bili povodom zadnjih letalnih napadov močno poškodovani le trije železniški vozovi. Navedeni malenkostni zgled zopet kaže, kako porabijo Italijani najmanjšo in najmalenkostnejšo priliko, da lažejo in bahajo pred svetom.

Francozi nezadovoljni s Cadornom.

Genf, 4. septembra. Pariški kritiki so nezadovoljni s Cadornom. Pripovedujejo, da zbira italijanski vrhovni poveljnik svoje sile na zadnji, odločilni udarec. V Parizu se govori, da bo Cadorna odstopil, če izgubi enajsto soško bitko.

Muničijsko skladišče pri Vidmu razstreljeno.

Lugano, 4. septembra. »Agenzia Stefani« poroča: Pri Vidmu je zletelo v zrak malo muničijsko skladišče. Življenje je izgubilo več vojakov in civilistov.

Italijanska ministrska kriza.

Lugano, 4. septembra. Vsi intervencionistični listi zahtevajo, naj notranji minister Orlando odstopi.

Na jugu.

Boji v Macedoniji.

Dunaj, 4. septembra. (K. u.) Vojni tiskovni stan: Med Bitoljem in planoto Nidže so napadli francoski bataljoni in stotnije. Povsod smo jih odbili. Na obeh straneh Vardarja in Dojranskega jezera so od časa do časa streljali s topovi.

Neposlušni Rusi v solunski armadi.

Berlin, 4. septembra. Wolff: Drugo in četrto besarabsko brigado (druga besarabska divizija) so svojčas radi nezanesljivosti umaknili iz bojne črte solunske armade. Ker so poslali večje francoske čete proč, so Ruse v bojni črti zopet potrebovali. General Sarrail je zapovedal koncem julija brigadama, naj se na bojno črto vrnejo. Rusi so pa izjavili, da na korist Rumunije ne grejo več v bojno črto. Rusom so naznanili, da če se bodo upirali, jih bodo obkolili in postrelili črni Francozi. Rusi so se morali nato podati v bojno črto. Za njimi stoje strojne puške in francoski topovi. Ruse pri Solunu slabše prehranjujejo, kakor Francoze.

Francosko poročilo. V večernih urah 1. t. m. so vdrl naše čete zahodno od Černe po močni topniški pripravi v sovražne strelske jarke ter privedle nekaj ujetnikov nazaj. Topniški boj med Dojranskim jezerom in Vardarjem ter v okolici Bitolja je nadalje vedno živahen.

Na zahodu zopet močnejši boji.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berlin, 4. septembra. Veliki glavni stan:

Bojna skupina kraljeviča Ruperta Bavarskega.

Zelo besno so streljali s topovi na Flanderskem popoldne na obali in med Langhen arcom in Warnetonom. V ovinu ku Yperna so se na predpolju naših postojank razvili mali boji, nekaj Angležev smo ujeli. Ponoči je napadel sovražnik severozahodno od Lensa. Začasno je vdrl v naše črte, iz katerih smo ga takoj s protisunkom pregnali.

Bojna črta nemškega cesarjeviča.

Francozi so po bobnečem ognju izpadli v Champagni ob cesti Somme Py-Souain. Naš protinapad jih je vrgel iz jarka, ki smo ga izpraznili. Pri Verdunu so zvečer zopet zelo močno streljali; tudi ponoči so obstreljevali baterije na vzhodnem bregu Moze.

Bojna skupina vojvode Albrehta Vrtneberškega.

Naši letalci so metali ponoči od 2. na 3. sept. bombe na Calais in Dünkirchen. Požari, ki so jih povzročili, so se še, ponedelje opazovali. Naši letalci so napadli Dover včeraj, Chatham, Shernes in Ramsgate pa danes ponoči z bombami. Včeraj smo sestrelili 19 sovražnih letal in 2 pri trjena zrakoplova. Rimojster baron pl. Richthofen je priporil 61. zmago v zraku. Poročnik Müller, ki je bil pred kratkim zaradi svojih bojnih uspehov povišan od narednika za častnika, je premagal svojega 27. sovražnika.

Prvi generalni kvartirni mojster: p. l. Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berlin, 4. septembra zvečer. Veliki glavni stan:

Na zahodu so se pričeli zopet bojevati.

Francosko uradno poročilo.

3. septembra ob 3. uri popoldne. Na fronti ob Aisni med krajema Cerny in Hurtebise. Naš ogenj jih je povsod ustavil. Istotako se je ponesrečil nek drug poizkus na visoki planoti Aillesa. Na desnem bregu Moze veliko topniško delovanje na fronti Samogieux-Beaumont. V Woouri ni imel sovražni napad na naše male postojanke severovzhodno od Lineya nobenega uspeha. Nekaj smo jih ujeli. Nemški letalci so metali bombe na Dünkirchen in Belfort. V Dünkirchnu je bilo več civilnih oseb ubitih ozir. ranjenih.

Premetaval se je po senu semtertje in čudni, ne navadni načrti so šli mimo nje. »Ko bi — ko bi — šel v kapelico ter pobral, kar je v škrabci? Nobeden ne bi vedel! Nobeden?«

In zopet je pomislil.

»Kaj, cerkven denar — to vendar ne gre! Kaj, denar je denar, saj so ga ljudje dali! Pa plačal bi vse — in fantovska beseda mora nekaj veljati, da plačam, kar sem izgubil.« In kuhalo se je v njem in bojevalo na obe strani. Bil je ves premočen. Denar je zmagal.

Protiv polnoči je vstal, vzel iz kovačnice močno dleto in šel po cesti proti kapelici. Nobenega človeka ni bilo slišati — bila je temna, črna noč in iz daljave se je slišalo grmenje. Ravno prav, kakor nalašč! Čez pol ure bo že doma in rešen bo vseh skrbi.

Prišel je do kapelice. Zabučalo je v vrhovih.

»Ali bi? Zakaj ne? Hitro, mudi se!«

In zahreščalo je dleto v škrabci.

Poznal jo je; bila je njegovo delo. Močno jo je napravil pred tatovi; zdaj jo je prvi on poskusil.

»Tresk« — in odskočil je pokrov. Zagrabil je z roko v škrabco in djal v žep. Srce mu je močno bilo.

Po cesti gori so se zaslišali lahki kora-

ki. Počakal je. Nič ni bilo. Le šum drevesnih vrhov.

Čutil se je, da je tako malo notri. Zagrabil je v drugič, nekaj stresel po tleh, drugo dal zopet v žep.

Zmotil se je, da bo vse dobil, kar so darovali sejmarij. Zupnik je šel po opravku zjutraj mimo ter pobral, kar je bilo v škrabci. Ostalo je le to, kar so darovali kmetje nazaj grede, ko so dobro prodali.

Martin se je okrenil ter zagledal na cesti podoba človeka.

»Tatovi« — se je začul nežen glas.

Tedaj je zletel nekdo proti njemu.

»Ali te ni sram, da kradeš Materi Božji?« — zavpil je nad njim nekdo ter ga hotel prijeti.

Martin se je za hip prestrašil in vrgel dleto na tla. Zapustila ga je za trenotek silna telesna moč in zdel se je sam sebi kot otrok. A zopet se mu je povrnila nazaj z vso neznansko močjo in pridružila se mu je divja, krčevita strast, da se je vrgel na tujca, ga zagrabil z orjaškimi rokami, ga udaril po glavi, kar je mogel, ter ga vrgel silovito na tla. Votlo je zabobnelo po gozdu in veter je tulil naprej.

»Na, tu imaš.« — Martin se je ozrl na vse strani. Nikogar ni bilo. Blisk je razsvetlil obraz tujca in Martin je videl, da je bil bled.

»Pustite me, če ne zaradi mene, pa zaradi matere... O, Marija Žalostna...«

Še to je slišal Martin, več ni mogel. Bežal je. Vihar je zatulil, veter ga je podil, da je tekla proti domu, kot še nikdar v življenju. Ploha se je ulila.

Pribežal je domov in se vrgel na seno. Čim bolj je tulil vihar, ljubše mu je bilo. Le miru ne in solca in svetlobe...

Ležal je celo jutro. Zdelo se mu je, da so bile sanje! Li res? Kdo je bil tisti tujec? Prijel se je za suknjo in posegel v žep. Zaženketalo je. Tedaj je spoznal, da je resnica. Pa kdo je bil? Glas se mu je zdel znan, a vendar ni bil gotov.

Če ga je hudo udaril in če je v tej strašni noči tam obležal? —

Martin je vstal šele opoldne, ko je odzvonilo. Zvonilo je tudi mrliču. Sapa mu je zastala. »Pa, najbrže je umrla sosedova stara Mica, ki je bila pred tednom prevredna« — in šel je potolažen iz hiše. Stari dekli Mani je naročil, da ne bo nič jedel, da je bolan in da nanj ni treba čakati.

Sosedova mati je stala na pragu in zagledala Martina. »Kam greš?« ga vpraša. »Malo na zrak, mi danes ni dobro. Kaj je novega? Kako je materi?«

»Nič hudega. Danes so boljše.«

In Martin je šel naprej in prišel v gostilno. Začudili so se njegovega prihoda, ker je bil redek gost.

»Kaj pa ti je, da si tako bled?« ga vpraša krčmar.

»Kaj? Nič posebnega ni. Nič mi ni dobro in slabo sem spal« — je odgovoril Martin.

»Ni čuda, ker je bila tako strašna noč.«

»Prinesite mi požirek dobrega.«

Tedaj je vstopil pismonoša.

»Ti, Miha, komu pa je opoldne zvonilo?« ga vpraša Martin.

»Kaj ne veš? Rubinovega Franceta je po noči pri kapelici strela ubila in zjutraj so mrtvega našli. Ves je bil črn po obrazu.«

Martina je pretreslo po celem telesu in nehote je pogledal svoje črne roke.

Dekla Spela, ki je pazila na vsako besedo, ki se je spregovorila v hiši, pa je hitro vmes posegla: »Ja, kazen božja ga je zadela. Okradel je Mater Božjo, pa ni dosti dobil. Saj so dobili dleto na tleh in škrabca je bila vsa polomljena.«

»Nikar ne sodi tako hitro,« je vmes posegel krčmar, »saj se ne ve nič gotovega, bo že komisija odločila.«

»Kaj ne res! Saj mi je zjutraj žandarska kuharica vse povedala, ko sem šla iz cerkve. Fantalin ni bil dosti prida. Zme-rom je hodil okoli tiste nove poštarice. Kedar sem prišla na pošto, je imela sveže pušcelce. Pa še pravijo, da ji je kupil zlato uro in prstan.« (Dalje.)

Ob 11. uri ponoči. Topniški ogenj s presledki na raznih točkah fronte, najzvišnejše na levem bregu Moze. V Champagni se je posrečil zahodno od ceste St. Hilaire v St. Soup napad, pri katerem smo napravili ujetnike.

Belgijsko poročilo. Navadno topniško delovanje, posebno močno pred Ramscapelle in Dixmuidenu. Sovražni strelski jarki so bili severno od Dixmuidena obstreljavani s strojnimi puškami, ravnotako kolona avtomobilov, ki se je pojavila v okolici Beersta.

Angleško uradno poročilo.

3. septembra. Sovražnik je v minuli noči v tretjič poizkusil zavzeti naprej potisnjene postojanke južozahodno od Havincourta, bil pa je odbit. Mi smo izvedli južovzhodno od Monchy-le-Preuxa nekaj uspešnih napadov, pri čemur smo sovražnika popolnoma presenetili, porušili njegova zavetja in napravili 18 ujetnikov.

Zračni napad na Dover.

Rotterdam, 4. septembra. Iz Londona se uradno javlja: Nemški zrakoplovi so sinoči napadli Dover. Ubili so en mož, štiri žene in dva otroke. Zrakoplovi so odleteli proti Kentu. Metali so še druge bombe, ne da bi povzročile posebno škodo.

Francoska ministrska kriza.

Geni, 4. septembra. »Echo de Paris« javlja, da je najbrže celo ministrstvo minuli teden odstopilo.

Oblegovalno slanje v Egiptu.

»Morningpost« poroča iz Kaira: Vrhovno poveljstvo angleških čet v Egiptu je razglasilo oblegovalno stanje.

Mirovni pokret Benedikta XV.

Basel, 4. septembra. Washingtonski dopisnik »Daily News« poroča: V Washingtonu sodijo, da bo sv. oče v bodoči notni stavil sledeče predloge: 1. Ponovitev neodvisne Belgije, 2. Nemčija dobi opirališče v Antverpnu, 3. Nemčija dobi (najbrže obdrži) Alzacijo, 4. Trst postane pristojišče, 5. Balkanska vprašanja se urede na mirovnem posvetu. — Beležimo in opozorimo, da so to le ugibanja.

Jugoslovansko - Italijansko nasprotje.

Lugano, 3. septembra. Vodja Jugoslovancev, Supilo, je potrdil v nekem londonskem pogovoru z italijanskim nacionalistom Bevilacqua, da je prepovedala caristična Rusija iz verskih ozirov združitev Slovencev in Hrvatov s pravoslavnimi Srbi in da se je pakt na Krfu glede združitve Jugoslovancev mogel izvršiti le zaradi tega, ker je padla carjeva vlada. Iz pogovora se je videlo, da še vedno obstoji jugoslovansko - italijanski konflikt. Supilo je sicer rekel, da so nasproti skupnim koristim glede odstranitve avstro-ogrske velenosti vsa nesoglasja neznatna, odločno je pa zanikal vprašanje Bevilacqua, če priznava Jugoslovani pogodbo Italije z zavezniškim, po kateri imajo Italijani pravico do severne Dalmacije.

— Jugoslovanski list v Moskvi urejujejo med drugimi Supilo, dr. Marjanović in Potočnjak.

Notranja politika.

Nemška narodna zveza in nova vlada.

»Deutschnation. Korrespondenz« poroča iz nemških poslaniških krogov, da Nationalverband nasproti novemu kabinetu še ni zavzel svojega stališča; toliko pa da je gotovo, da so zastopniki iz Kranjske, Štajerske in Koroške vse preje nego prijazno razpoloženi nasproti novi vladi in da se ta njihova čustva popolnoma krijejo z mišljenjem njihovih volilcev.

Južnoavstrijski volksrati proti našim zahtevam in proti vladi.

Graški listi poročajo: Minolo nedeljo so zborovali v Mariboru volksrati iz Spodnje Štajerske, s Koroškega, Kranjskega in iz Primorja. Zbor je odklonil neke državno-pravne zahteve Jugoslovancev, marveč tudi narodno avtonomijo v mejah kronovin. Dotični sklep se glasi: Tudi narodno avtonomijo v mejah južnih kronovin morajo nemški narodni sveti v južni Avstriji brezpogojno odkloniti, ker bi pomenjala korak do uresničenja samostojne jugoslovanske države. Obračamo se tedaj na naše parlamentarno zastopstvo za nujno zahtevo, da pobija izpeljavo narodne avtonomije v mejah južnih kronovin. Poslanec pozivamo k najstrožji čuječnosti in nasprotstvo proti novi vladi, in to toliko bolj, ker se je z imenovanjem jugoslovanskega krajanskega ministra dala načrtom jugoslovanskih voditeljev potuha.

Dr. Kramar načelnik češkega narodnega sveta.

Praga, 4. septembra. Trdi se, da postane dr. Kramar načelnik češkega narodnega sveta, ker je odstopil dr. Matuš.

Sklicanje ogrskega državnega zbora.

Predsednik ogrskega državnega zbora je izjavil, da bo ogrski državni zbor sklican dne 12. septembra.

Dnevne novice.

— Nemškonacionalna podlost. Pod naslovom »Drugo ime ministra« piše »Märburger Zeitung«: Iznemena in nepričakovano za slovenskega krajanskega ministra imenovani sekcijski načelnik I. pl. Žolgar je sin viničarja iz občine Devina pri Slovenski Bistrici. Ko je svojčas hodil v mariborsko gimnazijo, se je še pošteno zvesto in nemško pisal Johann Žolgar; v plemiški stan je bil povzidan šele pred kratkim. Tudi potem, ko je po dovršitvi visoke šole stopil v službo na c. kr. štajerskem namestištvu, je še vedno ostalo pri Johannu Žolgar in celo njegovo potovanje v Pariz ni moglo na Johannu ničesar izpremeniti. Kasneje — morali so biti na delu pač gotovi vplivi — je opustil Johanna in se poslej imenoval Ivan. Ta imenska izprememba kaže njegovo odpoved obdajajoči ga nemški okolici tem jasnejše, ker se glasi slovenski izraz za Johann Janez ali Janko in rabijo rusko ime Ivan le taki jugoslovanski politiki, ki se obračajo v gotovo politično smer... Taka pobalinska traparija je mogla zrasti pač le na željniku južnostajerskega nemškega nacionalizma, čegar omejenost je znana vsemu svetu.

— Odlikovanja. Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in z meči je dobil poročnik 6. bos. herc. lov. bat., sedaj letalec, Vencel Vrtovec. — Ponovno Najvišje pohvalno priznanje sta dobila nadporočnik 17. pp. Vladimir Vauhnik in nadporočnik 17. pp. letalec Rudolf Ortner. — Zlat zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetlinje je dobil črnovoj, nadporočnik Josip Germ. — Srebrno hrabrostno svetlinjo 1. vrste sta dobila pešec 97. pp. Jakob Jakob in deseterik 7. ulanskega p. Bergant Ivan. — Srebrno hrabrostno svetlinjo 2. vrste so dobili: četovodja Zajec Franc in pešec Rokavec Franc, oba pri 17. pp.; poddeseterik Plahuta Alojzij, tit. poddes. Ferjančič Franc, pešci Lekić Konstantin, Semenič Pavel in Pestelj Ivan, vsi pri 97. pp.; predmojster 28. polj. havb. p. Sočičnik Rudolf.

— Naše žrtve. Padel je dne 21. avgusta na italijanskem bojišču edini sin g. Rudolfa Loibner, rez. poročnik nekega pešpolka. Vrlenu mladeniču časten spomin! — Na rumunskem bojišču sta padla poročnik Alojzij Ilc in zidarski mojster Hren.

— Podpolkovnik Jodok Bezeliak, sin kmetskih staršev iz Črnege Vrha pri Idriji, brat pokojnega polkovnika pl. Fran Bezeliaka, je povzdignjen v plemeniti stan.

— Smrtna kosa. Na svojem posestvu v Vareji pri Ptuju je umrl leskovaški učitelj g. Vranker. — V Hambornu na Nemškem je umrla vrla Slovenka Marija Orehovec.

— V Postojni je umrla v nedeljo č. se. stra Marija Maksimira Ambrozija, ki je šele eno leto delovala v Postojni, pa že odlikovana z železnim zaslužnim križcem. Da znajo Postojinci ceniti krščansko ljubezen do bližnjega, so pokazali na njenem zadnjem potu. Ohranili jo bodo gotovo v hvalnem spominu.

— Ravnateljski naslov je podelilo naučno ministrstvo nadučiteljema Simonu Cvahte v Malinedelji in Ernestu Slanc v Petrovčah.

— Veleč. g. župnik Janez Kozinc v Slivnici pri Celju na Štajerskem je nevarno obolel na desnem očesu. Blagi gospod župnik je pogled na levem očesu izgubil že pred šestimi leti. Po spoznanju gg. zdravnikov je bolezen zelo nevarna, ker prihaja od uničenega očesa in je treba torej največje opreznosti. Zdravi se v deželni bolnici v Gradcu in se priporoča vsem č. gg. duhovnim sobratom v pobožen memento!

— Umor in samoumor v Postojni. V Postojni je ustrelil narednik Oskar Adamitsch gđc. Marijo Barago, nato pa še sam sebe.

Vrnitev interniranih Rečanov. Ko je izbruhnila vojska z Italijo je bilo interniranih na Ogrskem tudi veliko reških Italijanov. Nekateri so se vrnili, nekateri pomrli, a ostali — 32 po številu — se vrnejo v kratkem na Reko, kjer bodo pod policijskim nadzorstvom.

Iz ljudskošolske službe. C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu je imenoval suplentinjo Pavlo Drexler za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Rovtahu in učit. suplentinjo Rafaeli Pavlica poveril vodstvo imenovane šole. — C. kr. okrajni šolski šolski svet v Kočevju je imenoval abs. učit. kandidatino Gabrijelo Höglar za suplentinjo in voditeljico enorazredne ljudske šole v Zdihovem. — C. kr. okrajni šolski svet v Radovljici je imenoval suplentinjo Eno Janežič za provizorno učiteljico na ljudski šoli na Bledu. — C. kr. okrajni šolski svet v Logatcu je imenoval abs. učit. kandidatino Marijo Lachainer za provizorično učiteljico na ljudski šoli v Blokah. — C. kr. okrajni šolski svet v Kamniku je imenoval namesto upokojenega nadučitelja Josiba

Reich učiteljsko suplentinjo Marto Reich za provizorično učiteljico na dvorazredni ljudski šoli v Dolu in ji poveril začasno vodstvo te šole.

Morske novice.

Pojasnilo. Po uradnem listu smo posneli notico, da Ljubljanska kreditna banka toži g. A. Gabrščka in A. Cigoja iz Gorice za menico 102.000 K. K tej vesti smo prejeli naslednje pojasnilo: Po polomu Mirzarske zadruge v Solkanu je prišla goriška T. o. z. v denarne zadrege zastran runa na hranilne vloge. Kako so ji skušale »pomagati« razne banke, bo baje še govora v javnosti. Priskočila pa je »na pomoč« Lj. k. b. s posojilom (kontokorentnim) v znesku 250.000 K, — toda na vknjižbo Trgovskega Doma, hotela Südbahn, hotela Jelen in še ene hoče po čisti bilančni vrednosti — 700.000 K. Poleg tega je zahtevala še kritno menico članov načelstva in nadzorstva za slučaj, ako bi banka ne bila krita iz — teh poslopij. Člani se niso niti za trenutek pomislili izdati tako menico — »in bianco«, ker so bili prepričani, da 700.000 najlepšega goriškega imetja ne sme propasti za umazanih 250.000 kron ene banke!! — Njihovo menično jamstvo je bilo torej jako varno v tem imetju! — To se je zgodilo leta 1910. — Italijani so Gorico zaseli, vsa ona poslopja so več ali manj poškodovana, toda Lj. k. b. bi mogla realizovati izročene ji menice le tedaj, ako in kadar iz svoje hipoteke ne bo krita. — Kako je to, da je zdaj začela tožbo le za menico 702.000 in le proti dvema članoma, nam seveda ni znano, a je — jako značilno. Taka tožba proti beguncem, ki so v vojni vse izgubili, je unicum, na kateri je Lj. k. b. lahko ponosna!

Mrliča oropali. O priliki, ko so sovražne ladje zadnjič bombardirale Trst, je bila med drugimi ubita 36letna vdova Emilija Loy. Varih pokojničinin otrok, Josip Lipprand, je koj naslednji dan naznanil policiji, da je vdova Loy vedno nosila s seboj vse svoje hranilne knjižice, in sicer v malhi, ki jo je imela pod spodnjo obleko pripeto okrog pasu in ji je visela skoro do tal, dalje vso svojo gotovino, ki je znašala usodni dan približno 7000 K v bankovcih in v denarnici posebej 50 K, razen tega več prstanov in druge zlatnine. Nekaj tega je imela spravljeno v ročni torbici, ki jo je nosila s seboj. To torbico je našla neka ženska blizu tam, kjer je vdovo zadela smrt, in jo še tisti večer izročila na policiji. Torbica je bila poškodovana po grnatnih drobcih in v njej ni bilo drugega nego nekaj osmojenih izkaznic za živila. Malhe z bančnimi knjižicami in 7000 kronami pa sploh niso našli ne na mrtvem truplu ne drugje. Slučaj je tembolj zagoneten, ker so takoj bo bombardiranju prihiteli na mesto nesreče redarji in se niso več odstranili.

Ljubljanske novice.

Ij Na I. državni gimnaziji v Ljubljani se prične šolsko leto 1917/18 dne 19. sept. s službo božjo in 20. sept. z rednim poukom. Učenci za I. razred se bodo vpisovali v nedeljo dne 16. sept. dopoldne od 9. do 11. ure; vzprejemne izkušnje se vrše dne 17. sept. od 9. ure naprej. Učenci z drugih gimnazij se bodo vpisovali 17., do sedanjih pa 18. sept. dopoldne. Več na deski v veži.

Ij Društvo za nabavo zvonov za novo cerkev sv. Jožefa v Ljubljani ima svoj občni zbor dne 10. t. m. popoldne ob 3. uri pri oo. jezuitih. O tem se člani društva v smislu pravil obveščajo.

Ij Poskušen vlom. Minuli teden so hoteli neznanj tatovi ponóci posetiti trgovino urarja in optika g. Frana Zajca na Starem trgu št. 9. Strli so pri na dvorišče držičem oknu šipe in hoteli priti tam v trgovino, kar se jim pa ni posrečilo, ker je okno zaprto poleg s steklenimi tudi z močnimi železnimi zaporami.

Ij Kavina mešanica (oficijelna) je sicer avizirana, ni pa še došla. Trgovci pa si lahko nabavijo tudi druge vrste kavine mešanice in surgate. Tozadevni zaznamek trvdik in blaga je na vpogled v mestni posvetovalnici. Opozarja pa se, da je treba tudi za neoficijelno kavino mešanico prejemnice mestnega magistrata, dočim se surgate lahko naroči brez vsake prejemnice.

Ij Oddaja krompirja. Mestna aprovizacija bo oddajala v četrtek dne 6. t. m. dopoldne in popoldne v svojem skladišču na Dunajski cesti pri Mühleisnu krompir. Na vrsto pridejo od 8. do 10. stranke, ki dobivajo kruh pri Bedenu na Tržaški cesti, od 10. do 11. odjemalci kruha pri Godcu na Dunajski cesti, od 2. do 4. odjemalci kruha pri Pircu na Sv. Petra cesti, od 4. do 5. odjemalci kruha v vojni prodajalni v Prešernovi ulici, od 5. do 6. oni, ki prejemaajo kruh v vojni prodajalni na Marije Terezije cesti. Vsaka oseba dobi 3 kg. Kilogram stane 34 vin. Prinesite s seboj rodbinske izkaznice za 122. in 123. teden in pripravite drobšč.

Ij Sadje za uradniške skupine. Stranke, ki imajo uradniške izkaznice, dobe sadje v četrtek, dne 6. septembra, popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določen je ta-le red: od 2. do pol 4. prva skupina, od pol 4. do 4. druga skupina, od 4. do 5. tretja skupina, od 5. do pol 6. četrta skupina. Vsaka oseba dobi pol kilograma. Za kilogram plača prva skupina 60 vin., druga skupina 70 vin., tretja in četrta skupina po 80 vin. Vhod pri glavnih vratih.

Ij Špeh na rumene izkaznice B št. 300 do 1200. Mestna aprovizacija bo delila v četrtek popoldne, dne 6. septembra, v cerkvi sv. Jožefa špeh med stranke, ki imajo rumene izkaznice s črko B. Na vrsto pridejo štev. od 300 do 1200, in sicer: od 2. do 3. štev. 301 do 600, od 3. do 4. štev. 601 do 900, od 4. do 5. štev. 901 do 1200. Vsaka oseba dobi en četrtil kilograma. Špeh je prekažen in stane kilogram 4 K.

Ij Sadje na rumene izkaznice D. Stranke z rumenimi izkaznicami D prejmejo sadje v petek, dne 7. septembra, dopoldne v cerkvi sv. Jožefa. Vsaka oseba dobi pol kilograma. Kilogram stane 80 vin. Na vrsto pridejo vse stranke od 8. do 10.

Ij Prodaja moka za stranke. Strankam se bo prodajala moka od petka 7. septembra do vštete prihodnjega petka 14. septembra 1917. Na vsako močno izkaznico se dobi pol kilograma pšenične moka, za pečivo (št. 0), kilogram po 1 K 18 vin. in četrtil kilograma pšenične zdroba kilogram po 92 vin. — Ostanek moka je napovedati zanesljivo v soboto 15. sept. Kdor ne pride naznaniti ostanke moka, ne dobi novega nakazila. Sporočiti je tudi, če moka ni ostala.

Za lovce. Da se zamorejo porazdeliti lovske šibre v sorazmerju z doseženimi lovskimi uspehi, je nujno potrebno, da se prizadeji lovski interesentje ljubljanski nemudoma zglaš v mestnem gospodarskem uradu na magistratu, kjer jim bo navesti, koliko divjačine so postrelili lansko leto.

Po svetu.

Proti tujcem v Budimpešti. Ogrska vlada je sklenila, da izžene iz Budimpešte vse Avstrijce, Nemce in Turke, ki žive ondi brez stalnega posla samo zato, ker morejo ondi boljše jesti in piti nego doma. Takih ljudi je v Budimpešti vse polno, tako da domače prebivalstvo vsled tega trpi na pomanjkanju stanovanj in živil. Najprej dobe ti nadležni tujci stanovanjski certifikat za 20 dni, nato jih pozovejo, naj izlepa zapuste mesto; kdor ne bo ubogal, ga bodo s silo izgnali. Policija je pooblaščenca, dovoliti izjeme. Tako je izjavil voditelj ogrske državne policije, ministerialni svetnik Madiakowski.

Veliko volilo Češki akademiji ved. Kakor se poroča »Nar. L.« iz Turnova, je dne 24. avgusta umrl Vaclav Beutel, ravnatelj sladkornice v pokuju. Rajni je bil mož plemenite srca in navdušen za češko svojo domovino. Ko so odprli oporoko, se je pokazalo, da je volil 20.000 K Češki akademiji ved in znanosti.

— Speča policija. V budimpeštanski policijsko poslopje je prišel te dni ob 3. uri zjutraj državni tajnik Palugyai, da bi poizvedel po uspehih neke preiskave gotovih hotelov. Došlo je do zelo mučnega prizora, ko je državni tajnik našel vse službujoče uradnike speče. — To je pač anekdota iz Ogrske.

Gospodarske beležke.

Moka in kruh na Ogrskem. Ogrska vlada je izdala naredbo o izdelavi pšenične in ržene moka ter o prometu z njima. Iz 76 kg težke pšenice se mora izmletiti po odbitku otrobi in odpadkov 80 odstotkov moka, in sicer tri vrste: 20 % nularce, 20 % moka za kuho in 40 % krušne moka. — Iz Velikega Varadina poročajo, da smejo tamkajšnji peki poslej peči le kruh iz čiste pšenične moka in ga prodajati po 52 vinarjev. kilogram, preprodajalci pa po 54 vinarjev.

— 70 milijonov meterskih stotov krompirja letošnjega pridelka imamo v Avstriji na razpolago. Pridetek razdele takole: 30 odstotkov za seme, 10 milijonov meterskih stotov dobi ubožnejše prebivalstvo, 10 milijonov armada. Za ostalih 29 milijonov zahtevajo agrarci popolno trgovsko svobodo. Minister Höfer se temu upira.

Moka je sicer, kruha pa le ne bo. Krakovski »Czas« piše: Moka je, ali kruha nemara ne bo, ker ni premoga. Pekci zahtevajo od magistrata zasniguranje premogove dobave, sicer bodo primorani opustiti obratovanje.

Zbirajte kosti! V mirnih časih smo dobivali iz tujine dovolj surovin za pridobivanje mila, olja za mazanje itd. Naša industrija pridobiva sedaj kostno tolsčo, kostno olje in klej in bi mogla zahtevam po milu, olju za mazanje, kleju i. dr. zadostiti le, ako ji oddamo vse kosti, ki jih doslej še vedno v tisočih gospodinjstvih neporabljene mečejo stran. V Avstriji se tako vrže proč najmanj 4000 vagonov kosti. Naša industrija pa danes pridobi že iz 3000 vago-

novi kosti poleg znatnih množin tolišče in kleja še 1800 vagonov kostne moke, ki zadostuje kot izvrstno fosfornato gnojilo za dovoljno pognojitve 100.000 oralov njiv. Tega gnojila pri nas sedaj silno primanjkuje. Z omenjenim gnojenjem bi si pomnožili pridelke na žitu za več kot 47.000 vagonov ali 470.000.000 kilogramov. Pomagajte vsi, da pridobimo več tolišče, več umetnega gnojila in več kleja! Kostni ponudite nabiralnicam za kosti ali pa na »Knochen-Zentrale, Dunaj I, Fischhof 3. Pomagajte hraniti in varčevati! Danes drda morda več vlakov po progah, se suče več strojev po raznih obratih kot pred izbruhom vojske. Za mazanje teh se potrebujejo velikanske množine olja. Ker je dovoz surovin za pridobivanje tega iz tujine nemogoč, se mora v to porabljeni razno drugo dobro olje, ki zato ne pride v korist prehrani. Zato zbirajte kosti, ki jih je itak prepovedano metati proč ali jih sežigati. Iz 1 kg kosti se danes pridobiva 8 do 10 dkg tolišče in 60 dkg kostne moke, ki je izvrstno umetno gnojilo, katerega našim kmetovalcem tako silno primanjkuje. Ponudite tedaj kosti v nakup domači nakupovalnici za kosti, ki jih odda centrali za kosti na Dunaju I, Fischhof 3. Z oddajo kosti pomagajte državi tudi dobavljati glicerina, ki je potreben za napravo razstrelil, pomagajte pa obenem varčevati z užito mastjo in oljem ter pomagajte tudi, da kmeti žanje boljše in več žita. — Zbirajte cunjce, kosti in črepine! Iz kosti pridobiva industrija dandanašnji znatne množine tolišče, glicerina in umetnih gnojil. Dobljena tolišča služi kot olje za mazanje, kot surovina za izdelavanje sveč, pomaga varčevati z jedilnimi olji in mastjo. V vsakem kraju naj bi se zato zbirale kosti, ki jih potem porazdeli centrala za kosti na Dunaju I, Fischhof na tozadevne tovarne. Nabiranje kosti nudi dober zaslužek. Z vsakim kilogramom pridobljene kostne tolišče rešimo prehrani 1 kg jedilne tolišče (masla, masti, koruznega olja, makovega olja, rapsovega olja itd.).

Preskrbite se s krmom! Skoraj povsod po naših krajih je bila letos košnja slaba oziroma zelo slaba. Za vojaštvo je treba oddajati velikih množin krmu in tako si lahko vsak slab računar izračuna, da bo šla letos s krmom precej trda. Zato naj vsakdo, ki mu grozi pomanjkanje sene na zimo, že sedaj skuša žival prehraniti in preživeti z drugimi krmili in pašo, da si seno in deteljo prihrani za zimo in lačno pomlad. Nihče naj se ne pomišlja in naj se nikar ne zanaša na kaka močna krmila, kajti teh je že sedaj silno malo in jih je kaj težko dobiti, v najhujšem času pa tudi teh krmil ne bo. S stelo je isto. Suša je vzela vse! Pripravite si tedaj stelo od drugih gozdnih rastlin, od vejic iglatega drevja, nagrabite listja, porablajte žaganje, šoto, kjer jo imate, v nekaterih krajih pa bo stela tako primanjkovala, da bo treba si pač pomagati z zemljo. Zaradi varčevanja s senom si naj vinogradniki že sedaj pripravijo rezja, ki si ga morejo napravljati že takoj sedaj, kajti grozdje je že dokaj zrelo in mehko. Povsod pa naj si kmetovalci pripravljajo tudi listja za krmno, četudi je že precej pozno. Najboljše, najcennejše je pač ono listje, ki se ga pripravi za krmno že v juniju in juliju in je tudi najzdatnejše, vendar bo v sili tudi pozneje napravljeno listje istotako prav prišlo. V ta namen je rezati drobnejše vejice, kakor svinčnik debele, in jih povezati v takozvane vejnike. Dobro so se obnesli od topola (jagnjedi), lipe, jesena, vrbe in jelše napravljeni vejniki; v nekaterih krajih si jih napravljajo tudi od leske in od hrasta. Po Gorenjskem, zlasti v škofjeloškem okraju delajo kmetje vejnike navadno med šmarnimi mašami in trdijo, da tedaj napravljene vejnike, oziroma listje žival prav posebno rada je. Dobro posušeno listje od topole je vsaj toliko vredno kot srednje vrste seno, četudi ga zbiramo šele v septembru in oktobru. Kdor more, naj si napravi vsaj toliko listja za krmno, kolikor je moral oddati seno za vojaštvo, in naj računa na možnost, da se bodo morda zahtevale že pozimi ali na pomlad zopet nove dajatve. Nabiranje listja za krmno tedaj ni važno samo za onega, ki ve, da mu bo krmne primanjkovalo, ampak tudi za onega, ki misli, da bo morda izhajal. Končno je tudi treba vedeti, da živali ni pokladati toliko sene v jasli, da šari z njim in ga raztresla, ampak je porcija omeriti za vsako žival posebej, s čemur bomo potrato zelo omejili. Tudi šole naj navajajo otroke, da nabirajo lipovo listje, dalje kostanj, žir, akacijevo in lipovo cvetje in podobne stvari, ki jih je sedaj kaj lahko dobro prodati. Dandanašnji v veliki naravi ni skoraj nobena stvar tako majhna in brezpomembna, da se je ne bi dalo v splošno korist izrabiti.

Poraba krompirjevice ter repnih in pesinih listov za krmno. Repno in pesino listje moremo dajati živalim sveže, le paziti je, da se ga ne drži preveč prsti. Te vrste krmne pa jim ne smemo naenkrat preveč nametati, ker preobilo zauživanje repnih in pesinih listov rado povzroča drisko. Z ozirom na dejstvo, da bo letos skoraj po vseh slovenskih pokrajinah prav živo pri-

manjkovalo krmne priporočamo pokladanje repnih in pesinih listov kar najbolj tudi v tistih krajih kjer doslej teh morda niso pokladali živini. Od zgoraj se nas naproša, da priporočamo tudi sušenje teh listov oziroma vlaganje istih v jame v svrhu pridobivanja kisle krmne (esilažo) in to zato, da se omenjeni listi ne bi pokvarili, ako bi sedaj vseh ne mogli pokrmiti zelenih. Pri nas tega vlaganja ne bi priporočali in to celo ne ker večina naših kmetovalcev tega načina konserviranja krmne ne pozna dobro, pa tudi nimajo bogsigavedi kako velikih množin za vlaganje. Kdor teh listov ne more porabiti že sedaj kot svežo krmno bo pač dobro vedel kaj in kako ima storiti, saj se to godi pri nas že menda od pamti-veka. Listje bo dal sušiti v kozolec in ga bo pokrmil pozimi. V kozolcih imamo to prednost, da si listje lahko posušimo, medtem ko naši tovariši veliki posestniki, ki so se svoječasnno zaletavali v naše kozolce kot nepotrebne stavbe tega ne morejo storiti ker jim manjka premoga. Zahvalimo zato same sebe in naše očete, kajti danes v tej neznosni draginji pa imamo vendarle takorekoč nekaj skoraj zastoj! Posebno pa opozarjamo, da je prosta prodaja repnih ali pesinih listov v smislu naredbe z dne 6. februarja t. l. drž. zak. št. 51 splošno prepovedana in je eventualne preostanke ponuditi v nakup le »Deželnemu mestu za krmila v Ljubljani.« Pokladanje zelene krompirjevice pa se ne priporoča prvič že za to ne, ker bi prezgodnje porezovanje zelenih stebel škodovalo pridelku na gomoljih, kajti dokler so krompirjevi listi še kaj zeleni se s pomočjo njih debele krompirjevi gomolji v zemlji, kakor hitro pa krompirjevo porežemo, se gomolji ne morejo več debeliti. Drugi vzrok, ki govori proti pokrmljenju zelene krompirjevice pa je dejstvo, da je v njej veliko solanina, ki bi utegnil živalim škodovati, ako bi te sploh krompirjevo uživali. Zategadelj je v naših razmerah priporočljivo ovenelo krompirjevo takoj ob kopanju krompirja spraviti v kozolce, kjer naj se dobro posuši, ensilaža pa tudi v tem slučaju v naših razmerah ne pride v poštev. Tako posušena krompirjeva se da pozneje dobro porabljati med drugim za rezanico kakor tudi fižolovica in koruzna slama. Pri spravljanju in porabljanju suhih listov in cele krompirjevice kakor tudi fižolovice in koruzne slame je predvsem paziti, da se ne porazgubi in ne zmelje listov kajti ti imajo največjo krmilno vrednost. Ako je bila krompirjeva napadena po kaki rastlinski bolezni kakor gnitju in podobnem tedaj dotičnih stebel ni spravljati razven, če so bila le samo prav malo napadena. O tem kaj več pisati si skoraj lahko prihranimo, ker naš kmet je bil vedno varčen in je to kar se mu danes nasvetuje že od nekdanj delar ter upamo, da bo v lastno kortsit letos še posebno vse porabil kar se s pridom porabi da.

Polresni na Dolenjskem.

Iz okolice Cerklje pri Krškem, dne 1. septembra: Meseca avgusta je bil pri nas ob naslednjih dneh potres: 1. je bilo ob treh popoldne močnejše vznemirjenje tal. — 2. je bil ob 9. uri 12 minut dopoldne precej močan sunek, trajajoč pol sekunde, spremljan z rahlim bobnjenjem. Okna so nalahno zavzvenela, lahki predmeti so se za spoznanje premaknili. Ob 7. uri 45 minut zvečer pa je bilo le hipno trepetanje, tla so se lahno vznemirila. — Dne 4. je bil ob 10. uri 25 minut dopoldne močan sunek, spremljan z močnim bobnjenjem. Poslopja so se močno stresla, premaknilo pohištvo, okna so zazvenela, viseči predmeti so se majali. Občutili so ga skoraj po vsej okolici in je ljudi močno vznemirilo. — 19. je bil ob 9. uri 55 minut dopoldne močnejši sunek od spodaj, trajajoč pol sekunde, spremljan z dokaj glasnim bobnjenjem. Zagugalo se je zidovje in pohištvo za spoznanje, sicer brez vseh posebnosti. Nekateri so baje občutili dva streslaja. — 20. so ob 11. uri 54 minut dopoldne posamezni ljudje občutili močnejše vznemirjenje tal. Ob 2. uri 35 minut popoldne so pri mirnejšem delu zaposleni ljudje občutili sunek z rahlim bobnjenjem. Lahkejši predmeti so se za spoznanje premaknili. — V noči od 21. na 22. je bil ob 12. uri 10 minut po polnoči silen udar od spodaj, da je vzdramil ljudi iz spanja. Sunek je trajal nad eno sekundo med tresenjem je še dvakrat prav občutno buknilo, močno je završalo, nato zabobnelo, zamolklo rohnenje se je še dokaj časa slišalo. Topot se je močno streslo, škripalo je zidovje in tramovje, zavzvenela okna, svine so se zbudile, kokoši so jele kokodaj-sati, ljudi je zelo prestrašilo. Na zidovju so tu pa tam nastale večje in manjše razpoke, tudi nekaj beleža je baje padlo ponekod. — 22. je bil ob 10. uri 5 minut dopoldne hipni močnejši sunek z rahlejšim bobnjenjem. Ob 4. uri 35 minut popoldne pa je bil rahel sunek od strani. — 23. je bilo ob 4. uri 25 minut jutraj rahlo zibanje v dveh presledkih, trajajoče nad pol sekunde, čulo se je rahlo brnenje. Iz spanja me ni vzdramil, bil sem pred četrto ure še vzbuden. Ob 8. uri 50 minut dopoldne pa je bilo

zopet rahlo vznemirjenje tal. — 27. je bilo ob 8. uri 55 minut dopoldne močnejše vznemirjenje tal.

Vojaški pozdravi.

Najlepše pozdrave vsem svojim dragim v odmačiji in vsem Slovincem pošiljajo: Enol. prostov. četov. Simon Milač, Leše; podlovec Ignacij Miklič, Čatež; lovec Anton Dankel, Ponikve; strelec Ignacij Lampret, Stopercer; topničar Jožef Kapun, Vrhopolje v Istri; pešca Jožef Fomer iz Ricke in Jožef Zajko iz Bukanoede (ogrski Slovenec). — Koroški Slovenci: Desetnik Ivan Štöcklinger, Ivan Hrovat, Fric Godina, Martin Povalec, Simon Jus. — Četovodja Gornik, Ribnica; nadlovec Potočar, Trška gora; podlovec A. Stibel, Selca; patrolovodja Rusjan, Brda; podlovec Berlič, Tuhinj; patrolovodja Andlovic, Ljubljana; patrolov. R. Štembov, Tomačev; četov. R. Kumer, Zel. Kaplja; četov. M. Korenčan, Horjul; četov. R. Vodusek, Ljubljana. — Poddsetnik Josip Udovč, St. Janž; Vincenc Orešek, Tržišče; četov. Jožef Musar, Gabrice; Ivan Lopatič, Krška vas; Andrej Jamšek, Kladije; Fran Debenec, St. Janž; Ant. Štimec, Besljiva loka; Ivan Rahne, Kamnik; Stanislav Grčar, Litija; Fran Modic, Loški potok; Ant. Klamič, Ozeljan; Anton Hribar, Kamnik; Jož. Erjavec, Višnja gora; Jakob Šest, Studor; Ant. Zadnik, Krškavas; Janez Flajs, St. Janž; Fran Debevc in Ant. Starina, St. Janž. — Četov. Aloj. Urdih iz Kostanjevice; četov. Jož. Komac iz Soče pri Bovcu; četov. Juk, Hropot; poddes. Ivo Stergar, poddes. Poldi Likar, deset. Ivan Funa, Stjak, Henr. Colja, Markič. — Iskren pozdrav gorškim rojakom z željo na skorajšnje svidenje pošiljajo: Četovodja Andrej Horvat, Log-Čezsoča; saper Karel Žigon, Ajdovščina; Ivan Kracina, Stanovišče pri Beglinju. — Z domače zemlje pošilja pozdrave vsem Biljencem in Biljenkam Elvir. — Srčne pozdrave vsem Slovincem in Slovenkam pošiljajo: Desetnik Maks Osredkar; Fran Naglič, Karel Haviček, podd. Pavel Šlosar, Andrej Murnik, četovodja Fr. Rodman. — Desetnik Al. Juvan, Ljubljana; Žagar Maks, Celje; poddesetnik Kert Lovrenc; poddes. Ribič Rudolf, Ptuj; Iv. Martinuš, Miren p. Gorici; Kacafura Ant. Dolje p. Tolminu; Rožanc Iv., Lokev p. Sežani; Battigelli Rajm., Tolmin; Prašelj Al., Kontovelj p. Trstu; Frankovič Fr., Gorica; Rabzelj Al., Ruga p. Krškem; Plut Vincenc, Semič; Ferkulj Rud., Dobropolje; Debelak Al., Lož; Gajeta Iv., Mokronog; Kocjan Fr., Škocijan; Rupret Iv., Velesovo; Vončina Iv., Idrija; Rode Iv., Kamnik; Goštiša Iv., Vrhnik; Malneršič Iv., Vipava in Kopavnik Al., Rateče. — Marčan A. — Poddsetnika Anton Mihevc in Lovrenc Berk; Janko Sluga; četov. Alojzij Bučar; desetnik Fran Stefanin in moštvo I. voda, 5. stot. — Tavčar Ivan od Komna; Kobe Peter od Vinice; Vlah Iv. od Reke; Žgave Jožef iz Vipavskega trga; Pogačar Franc iz Ljubljane; Velepč Miha iz Ljubljane; Rupret Vid s Spodnjega Stajerskega; Rubža Andrej; Mladenič Ivan; Lukšek Anton; Babič Andrej, vsi iz Istre; Anton Luban s Primorskega. — A. Mikše, Celje; I. Kaluža, F. Zupančič, Trebnje; F. Štrumgl, Žužemberk; I. Kores, Celje; V. Conc, Slatina; M. Podobnik, Ajdovščina; F. Tekstar; Fran Avbar, Ljubljana; Fr. Jordan, Malence; A. Klemenčič, Kostanjevica; Ignacij Črtalic, St. Jernej. — Ivan Mislej, Podbreg, St. Vid; Matevž Košir, Črni vrh; Iv. Bratkovič, Mihovo; Štefan Škulj, Gornje Kališče; Jurij Božnar, Zakobiljek; Iv. Strniša, Tržič; Jožef Hrovat, Dvor; Franc Prhne, orožni mojster. — Arko Josip, Dane; Franc Urbanc, Stara Fužina; Jakob Walant, Zetale; Peter Skipar, Ljubljana; Huber Karel, Skalice; Tomaž Šmid, Zeleniki; Andrej Žigon, Renče; Franc Lubaj iz Celja; Ivan Godnič, Kostanjevica. — Niko Korošec, Bizovik.

Naročajo nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žeblički za en par za gospode K 180, za dame K 150, za otroke K 120. Zaradi drage poštne priporoča se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Na zasebnem učilišču Legat v Mariboru se prično dne 2. oktobra t. l. novi tečaj za stenografijo, strojeopisje, pravopisje, poslovna pisma, računstvo in leposisje. Doba 6 mesecev. Prospekti zastoj. Govoriti je mogoče vsak dan od 11.—12. ure. Maribor, Viktringhofgasse 17, I. nadstr. 1916

Izgubil se je Peter Dolinšek, star pribl. 15 let, velike rasti, dolgolichen. Pri odhodu od gospodarja je bil oblečen v platnene hlače, pokrit s slamnikom, v splošnem slabo oblečen. Njegovi starši se nahajajo pri Tržiču. Kdor kaj izve o njem, naj to sporoči Janezu Krt, posestniku v Struževem pri Kranju, kateri povrne vse stroške obvestila in nekaj nagrade.

Nečista koža po obrazu in na hrbtu, ki je posledica telesnega zaprtja, večinoma prav v kratkem izgine z uporabo naravne „Franz-Josef“-grenčice, ker urejuje delovanje želodca in črevesa, požiivi menjavo snovi in zanesljivo in na mil način osveži kri.

METAX

avstrijska žarnica

avstrijsko delo!!!

Marija Lipičer iz Sv. Lucije sedaj v Hudajuzni nanzanja pretužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je njena nad vse ljubeča mati

Katarina Bavdajž

iz Loma Kanalskega št. 14 v starosti 76 let, težko zadeta od sovražne granate v glavo ter previdena s sv. zakramenti mirno v Gospodu zaspala dne 2. 9. ob 3. uri popoldne v Cerknem št. 34.

Pogreb nepozabne matere bo jutri zjutraj ob 7. uri na pokopališču sv. Jerneja. Sv. maše zadušnice se bodo darovale v raznih cerkvah. Bodi ji tuja zemlja lahka.

CERKNO, 3. 9. 1917.

Prodajo se 4 plemenski prasci srednje velikosti. Poizve se Kladezna ulica 13, Krakovsko predmestje.

Moško kolo

dobro ohranjeno se proda. Naslov pri upr. „Slovenca“ pod št. 2225.

Mirno, čisto **SOBO** išče samostojna gospa

Ponudbe na upr. lista pod šifro: „Mirna soba“.

Zastopniki in zastopnice

se sprejmejo proti proviziji. Zaslužek 40—50 K na dan. Reflektira se samo na dobre moči. Več se poizvo pri

A. Lupšina, Spod. Šiška 249.

Stanovanje

z 2 oziroma 3 sobami s pritliklino išče jako mirna stranka za takoj ali pozneje. — Naslov pove upravnistvo „Slovenca“ pod št. 2214. (3)

Sprejemem takoj v službo

30 do 50 letno dekle, 2210

13 do 15 letnega fanta;

pri posvetu so stroji, vodovod in samonapajalnik v hlevu. Ivan Šušbar, Mišace 3, p. Podnart.

Išče se dobra

kuharica

za zasebno hišo. Pismene ponudbe naj se pošljejo na upravnistvo tega lista pod »Dobra kuharica« št. 2216

Učiteljica daje pomožne ure in poučuje francoščino
Ana Fuchs, Marije Terezije c. 14.

Vila na Bledu:

Žirovnik

Je še naprodaj. Pojasnila daje I. Žirovnik v Gorjah.

Mesto natakarice

ozloma gostilniške postrežnice išče, najraje v kakem mestu, dekle, ki je večja slovenskega in nemškega jezika. Naslov pove uprava „Slovenca“ pod št. 2218.

Kostanj, hrastov in jelšev les

za ekstrakcijo, debel od 8 cm naprej, močne veje in debla, od 1 do 2½ metra dolga, tudi polena sveža ali suha, kupuje po vagonih po najvišjih cenah za takojšnje pošiljatve ali pa do konca leta in proti takojšnji plači

Franc Kupnik, Konjice.

! Zopet v zalogi!

5000 kom. cocus KONJSKIH OGLAVIJ

pletelih z železno rinko (Pferde-halftern geflocht.) á K 28-80 per tuc. Manj kot tucat se po pošti ne pošilja.

IVAN ADAMIČ vrvarna, Ljubljana

Naznanilo.

2219

Cenjenim bišnim posestnikom si usojam vljudno javiti, da prevzamem vsa

slikarska dela

za mesto in deželo. Najnovejši vzorci na razpolago. - Delo solidno. - Cene zmerne. - Cenjena naročila prosim na naslov:

Adolf Perko, slikarski mojster
Ljubljana, Šari trg 9/III.

Iščem služkinjo

ki bi bila večja vsega hišnega dela, posebno pa v kuhinji. Plača po dogovoru. Nastop takoj. — Naslov pove uprava „Slovenca“ pod 2217.

Za 15. september se iščejo za gozdarska dela

posebno za pripravo drva za kurjavo izurjeni, vajeni delavci z dnevno plačo K 12.— brez hrane, s hrano pa K 6.— — Delalo se bo v gozdovih v bližini Postojne. — Naslov: Alberto Faber, Trst. 2209 (2)

Vinski kamen,

suhe gobe, kumno, med, vosek, sveže in suho sadje, smrekove storže, sploh vse deželne in gozdne pridelke, kakor tudi vinske sode in vse vrste praznih vreč kupi vsako množino po najvišjih cenah veletrgovina **Anton Kolenc, Celje.** 1854 (1)

Proda se v središču Bleda

trgovska hiša

zraven je tudi 2.916 m² vrta. Naslov pove uprava tega lista pod št. 2165.

Izurjeni

strugarji, ključavničarji

in pomožni delavci dobe trajno dobro plačano delo.

Kranjska tovarna železnine, Kamnik.

Dobro ohranjene, lepe, vezane, slovenske in nemške, polit. in poučne

knjige

so ceno naprodaj. Dalje se proda lepa

mornar. uniforma

brezhibna salonska obleka in moški zimski plašč iz sukna. Naslov za vse to pove uprava lista pod št. 2187, ako znamka za odgovor.

Zamaške

1697

nove in stare **kupi** vsako množino trvdka **JELAČIN & Ko.** Ljubljana ljubljanska industrija probkovih zamaškov.

Srbečico, lišaja

odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. „rujavno mazilo“. Mali lonček K 1-60, veliki K 3.— porcija za rodbino K 9.— Za loga za Ljubljano in okolico: Lekarna pri zlatem clonu. Ljubljana Marijin trg. 1520

Službe išče

c. kr. uradnik 52 let, ki gre v pokoj. Zmožen je slovenskega in nemškega koncepta. Natančneje na upravnništvo tega lista pod »Slavko 2205«

200 K nagrade

dobi oni, kdor preskrbi mirni staniki brez otrok

stanovanje

obstoječe iz 2 do 4 sob za novembrov termin. Ponudbe na upravo lista pod Stanovanje 2207.

Kostanj, hrastov in jelšev les

1978

za ekstrakcijo, debel od 8 cm naprej, močne veje in debla, od 1 do 2½ metra dolga, tudi polena sveža ali suha, kupuje po vagonih po najvišjih cenah za takojšnje pošiljatve ali pa do konca leta in proti takojšnji plači

Franc Kupnik, Konjice.

2185

Išče se gospodinja

k župniku in posestniku na Dolenjskem. Pojasnila daje Posrejevalnica za gor. ske osegunce v Ljubljani, Dunaška cesta 36. I. nadstropje.

Kupi se večja

trgovska hiša,

le prvovrsten prostor ob železnici: promet v miru K 60.000 in več, s primernim posestvom vred. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod 2136

Išče se boljši

klapec za konje.

Vstop takoj.

Deželno mesto za vnačevanje živine v Ljubljani.

Proda se

večje

kmetsko posestvo

v ravnini, 5 minut od železniške postaje, okrog 75 oralov zemlje, velika lepa enonadstropna hiša, v hiši se nahaja že dalje časa stara gostilna, poleg hiše so tudi vsa pripravna gospodarska poslopja. Cena je nizka in prodajni pogoji zelo ugodni. Naslov pri upravi „Slovenca“ pod: „Večje kmetsko posestvo“ št. 2145.

Magister — magistra

ali

nediplomirani asistent

se išče za takojšnji nastop za lekarno v Stubi. Obširne ponudbe na: E. V. Feller, Zagreb, Jurjevska ulica 31 A.

Globoko užaloščen naznanjamo, da je blagi soprog, oče, ded, stric, gospod

Ivan Morè

sočavičar, načelnik sodavičarske zadruga na Kranjskem in hišni posestnik

dne 4. septembra ob 1. uri popoldne, po dolgi in mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, preminul.

Pogreb bo dne 6. septembra 1917 ob 4. uri popoldne iz hiše žaložni Kladezna ulica št. 19 na pokopališču k Sv. Križu.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi sv. Janeza Krstnika v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1917.

Emra Morè, soproga in globoko žalujoči otroci in vnuki.

Deželna zadruga izdelovalcev sočavode na Kranjskem naznanja tužno vest, da je njen večletni in zaslužni načelnik, gospod

Ivan Morè

po dolgi in mučni bolezni dne 4. septembra 1917 preminul.

Pogreb rankega bo v četrtek dne 6. septembra 1917 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosli, Kladezna ulica 19, na pokopališču k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1917.

Odvetnik Dr. Ignac Malnerič

naznanja da je

otvoril

svojo pisarno v Črnomlju v lastni hiši.

Trgovsko učilišče in vzgojevališče v Ljubljani.

Ustanovljeno leta 1834.

Pričetek šole 1. oktobra.

Prijave za **internat** potrebne do 15. septembra; vpisovanje za zunanje gojence se prične 25. septembra.

Za potrebne zunanje gojence je izpraznjenih 7 ustanov in sicer:

- 2 za Kranjce od Kranjske hranilnice;
- 5 za Nemce od kranjskega deželnega odbora.

2221

Prošnje opremljene z rojstnim in domovinskim listom, ubožnim in zadnjim šolskim izpričevalom naj se vložijo do 25. septembra pri ravnateljstvu zavoda.

Artur Mahr, ravnatelj.

Kranjska deželna podružnica

n. a. deželne življenjske in rentne, nezgodne in jamstvene zavarovalnice v Ljubljani, Marije Terezije cesta 12/II

sprejema zavarovanje na doživetje in smrt, otroških dot., rentna ljudska nezgodna in jamstvena zavarovanja.

Javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije. Najugodnejši pogoji za vojno zavarovanje.

Stanje zavarovanega kapitala K 175.000.000 — Stanje garancijskih fondov K 55.000.000

Zavod temelji na vzajemnosti. — Prospekti zastoj in poštne prosto.

Sposobni zastopniki se sprejemajo pod najugodnejšimi pogoji. 1831